

== Velja po pošti: ==
 za celo leto naprej . . . K 30.—
 za en mesec . . . „ 2-50
 za Nemčijo celoletno . . . „ 34.—
 za ostalo inozemstvo . . . „ 40.—
V Ljubljani na dom:
 za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec . . . „ 2-30
 v avstrijski pošti . . . „ 2.—
== Sobotna izdaja: ==
 za celo leto . . . „ 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . „ 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . „ 12.—

SLOVENEK

== Inserati: ==
 Enostolpna petstvarsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
 za enkrat . . . po 30 v
 za dva- in večkrat . . . „ 23 „
 pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
== Poslano: ==
 Enostolpna petstvarsta po 60 v
 Izhaja vsak dan izvenredno deluje in pravnike, ob 3. uri pop.
 Redna letna priloga vsaki red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511, bosn.-herc. št. 755C. — Upraviškega telefona št. 188.

Slovenci!

Prajsnji načelnik Slovenske Ljudske Stranke, dr. Ivan Šusteršič, je stranko razdružil.

Mogočna organizacija Slovenske Ljudske Stranke, ustanovljena in spopolnjavana po sklepih slovenskih katoliških shodov, naj bi se brez volje in vednosti slovenskega ljudstva razšla, kadar nje načelnik tako hoče? Ta veličastna organizacija, ki je naš narod toliko časa politično vodila, ga gospodarsko krepila in prosvetno dvigala, ki so ji skozi toliko let tisoči in tisoči Slovencev radi posvečevali svoje duševne in gmotne sile — ta organizacija naj bi se razdrobila, kadar en človek tako želi? Vzajemno in požrtvovalno delo desetletij naj bo na ukaz dr. Šusteršiča mahoma uničeno? Slovenska Ljudska Stranka mora živeti in se je na novo osnovala pod načelstvom prelata Andreja Kalana.

Razmere v S. L. S. so bile pod bivšim načelnikom že dalj časa neznosne. Nikomur nočemo krivice delati, zato priznavamo, da je bivši načelnik S. L. S., zlasti dokler je deloval sporazumno z dr. Krekom, za stranko mnogo storil, da si je s svojo delavnostjo in vztrajnostjo pridobil mnogo zaslug za našo deželo. Žal, da ga je ta zavest zavedla v napačno misel, da on in samo on v stranki vse more in vse sme. Tej misli je bil prikrojen ves ustroj strankinega statuta in strankinega vodstva.

Ker smo upoštevali zasluge bivšega načelnika in ker smo bili prepričani, da bodo zdrava načela stranke slednjič vendar zmagala, smo potrpeali. Trpeli smo, da je načelnik prvi dve leti vojske vladal v stranki popolnoma samovoljno; trpeli, da kljub izrečnemu pozivu ni skozi štiri leta niti enkrat sklical deželni poslancev S. L. S. na razgovor, kjer bi deželni odbor pojasnil stanje deželnega gospodarstva in se posvetoval, kako pomagati stiskanemu ljudstvu.

Trpeli smo, da ni smel ob petdesetletnici dr. Kreka na nasilno zahtevo dr. Šusteršiča noben izmed listov, ki izhajajo v Katoliški Tiskarni, niti z besedo omeniti tega slovesnega dogodka; trpeli smo, da je tega soustvaritelja naše stranke, tega jugoslovanskega prvoboritelja dr. Šusteršič hotel iz stranke odstraniti. Trpeli smo, da se je razbila edinstvo našega združnega gospodarstva. Trpeli smo, da se dr. Šusteršič ni hotel z nami kot enakovrednimi pogajati: trpeli smo, da je preko škofa, ki je na željo duhovščine hotel posredovati, sklical duhovnike in si izposloval pri njih zaupnico ter tako vsako poravnavo preprečil. Prevelika je bila naša potrpežljivost.

Toda ko je načelnik stranke v sedanjem, za usodo naroda tako važnem trenutku kar na svoje izstopil iz Jugoslovanskega kluba, ne da bi se mu zdelo vredno, stranko vprašati za svet in jo prositi dovoljenja za tako usodno dejanje; ko je tako razbil državnozbornsko enotnost avstrijskih Jugoslovancev in ko je nato še Slovensko Ljudsko Stranko, katero smo po sklepih katoliških shodov z združenimi močmi, s skupnim delom in osebnimi žrtvami ustanovili in utrdili, samovoljno hotel razbiti, so morali vsi pomisleki utihniti. Pustili smo dr. Šusteršiča in ostali pri Slovenski Ljudski Stranki.

Slovenci! Namesto Slovenske Ljudske Stranke se nam ponujata kar dve novi stranki. Obe je ustanovil poslanec, ki je v odločilnem času zapustil Jugoslovanski klub. Ena naj hujska kmeta proti meščanu, druga meščana proti kmetu. Pokažimo, da takih strank, ki slovensko narodno moč na veselje naših sovražnikov cepijo in ki nam prinašajo doslej neznan stanovski boj, ne maramo!

Ravnajmo se po navodilu našega kneza in škofa, ki hoče, da se zvesto združimo v S. L. S.! Z dejanjem dokažimo, da stojimo vsi za poslanci S. L. S., katerih dosedanje delo v Jugoslovanskem klubu, nam je poročstvo, da bodo tudi poslej odločno in uspešno branili naše duševne in gmotne koristi! Naši mladeniči in možje spričujejo na daljnih frontah ne z besedami, marveč s srčno krvjo naše čisto domoljubje; njih voljo izpolnimo, ker hočejo, da se S. L. S. krepka in združena bori za uresničenje našega velikega narodnega vzora, za osamosvojitve in združenje Jugoslovancev pod Habsburžani!

Slovenci! Slovenska Ljudska Stranka se je izčistila. Bratovsko se strnimo okrog njenega prapora, ki je v bojih preizkušen, z zmagami ovenčan!

LUBLJANA, 27. novembra 1917.

Za začasno vodstvo S. L. S.:

Andrej Kalan, t. č. načelnik.

LISTEK.

Pol do Soče.

(Izvirni dopis.)

24. novembra 1917.

Treba je posebnega dovoljenja za pota v okolico Gorice; treba še prav posebno za prehod čez Sočo v Brda. Oboje sem dobil. Bil je četrtek, dne 22. novembra, ko sva s preč. g. Setničarjem odšla proti Soči. Krasen dan je bil, toplo, da nama je kmalu vroče postajalo. Šla sva po solkanski cesti. Na zapadni strani Katarinjevega trga se nahajajo pod vejevjem skriti prehodni jarki. Vhod v nekdanjo Čeko-nijevo vilo je spremenjen v obrambne postojanke. Strelne line štrle iz njih. Vila sama, ta nekdanja prekrasna stavba, je spremenjena v razvalino; isto velja o nekdanji Gyulajevi vili. Zidovi ob cesti so demolorirani; parki opustošeni; drevje razklano. Pri nekdanji mitnici se obrneva proti Soči po poti sv. Mavra. Povsod globoki jarki; tlakovani so z opeko ali lesenimi mrežami; ob straneh zadržujejo zemljo deske ali žične mreže; sem pa tja so pokriti. Globoke žične ovire vidiš povsod; za njimi že prirejene strelne järke. Vse polje je z njimi prepreženo. Pred hišo na poti sv. Mavra št. 5 je bila postojanka minometalcev. Vse stoji, kakor je bilo; samo razdejano. Ne daleč od tam druga postojanka: »Granata da 149 obici campale« — težke poljske havbice so bile tukaj! Preko pota, ki vodi ob Soči v Solkan gremo po lepo izdelani cesti v Pod-

zemljah. Hiš tam spodaj ni več. »Alla telegrafica« se glasi napis. Nam pa se zdi, kakor da bi prišli v dežele tisočenoč. Ob navpično strmih bregovih na levi strani Soče se tu od nekdanjega soškega mostu pri Fogariju razprostira proti Solkanu celo bojno mesto; celica ob celici, celica nad celico; vrsta nad vrsto; tu vdolbena v steno, tam viseča v zraku, vse vezano med seboj po tisočih hodnikih in stopnicah! Da, tu so bile varne cele brigade! Greda mimo celic in hišic: polne so še neizstreljenih granat in šrapnelov. Stopiva v druge: povsod divji nered; tu čevlji, tam hlače, tam zopet nogavice, srajce, čepice i. t. d. Celi kupi pisem in dopisnic so raztreseni po tleh. Na vseh so znamke, dopisnice stanejo 10 centimov; korespondenca torej k vojakom, celo v fronto, ni poštine prosta! Greda nižje k Soči. Prekrasen je pogled na te brezštevilne celice in sobice in prostore, ki so sedaj vsi zapušteni in izumrli. Kako življenje, kako vrvenje je bilo tu še pred mesecem dni.

Dva mostova sta pod nama. Prvi vodi v steno na drugi strani; tam je predor naprej. Kaj je vendar za njim? Ta most je uničen. Greda preko peska k drugemu, toda straža naju kliče, da se legitimirava. Vse v redu! Tu pride gruča gospodov proti nama. Že od daleč ga spoznam; prvi je g. državni poslanec Fon, drugi je g. deželni poslanec Savnik, tretji g. Fonzari iz St. Mavra, četrta je Fonzarijeva hčerka. To je bilo svidenje! G. državni poslanec Fon je prihitel z Dunaja, da si osebno ogleda razdejanka po naših vaseh. »Hujše kot v Sempetru pa ne more biti nikjer,« pravi, »tam je vse porušeno!« »Tudi v Solkanu je tako,« mu odgovorim. »Pojdem tja popoldne; sedaj grem na Oslavje!«

Tudi ta most so hoteli Lahi porušiti in sežgati. Niso imeli več časa za to. Razdejan je samo konec na levem bregu Soče, pa se z lah-koto pride preko njega na most sam, ki nas vodi na ono stran Soče k izlivu Pevmice, na tla naših prekrasnih goriških Brd. Dve leti in pol so Lahi po njih gospodarili. Po dveh letih in pol gremo spet svobodno na njih tla. Brda so zopet naša; sovražnik je daleč proč od njih. Poglejmo, kaj je v njih počeljal.

Na potu k preč. g. Klanjščeku.

Most veže široko, lepo izdelano cesto, ki prihaja z brega ob Soči na solkanski strani ter gre dalje v Brda preko Oslavja v Steverjan oziroma pod Podsobotino v Kojško in Vedrijan. Cesta je nova; Lahi so jo sezidali. Par minut po cesti in odpre se nam čudovit prostor. Proti Soči zakrit po visoki steni; pod njo predor, ki vodi k razrušenemu mostu onstran stene; pred nami pa mala ravnica; popolnoma zakrita pred opazovalci na Sv. Gabrijelu; in na ravnici velikanski topovi. 26° Reg. Artig.-Compagno 3. Bateria — se glasi naslov. Topovi so razstreljeni. Neizmerno munice je tam nakupičeno! Neizmerno vsakovrstnega blaga! Samo živil nikjer. Ni enega zrna riža ne dobiš nikjer. Gremo naprej. Cesta se odcepi proti Oslavju. Pri »Stanti« je most požgan. Treba iti v Pevnico in počasi preko nje po razvalinah mostu na drugo stran. Pridemo dalje do hiše Primožičeve. Tu je imel mlajši brat znanega g. Ant. Primožiča, ki je bil prej v naučnem ministertvu, sedaj je pa deželni nadzornik v Dalmaciji. Vse poslopje porušeno. Most sežgan. Zopet nepregledna množina granat velikank; zopet baterije pod nami, topovi pa razrušeni! —

Ne daleč od tam stoji ob cesti spomenik v obliki ogromne granate. Naši so ga bili napravili; napis je nemški ter pravi: »Pevmica-Wacht 1915-1916 / Feldjäger-Baon Nr. 2 / 1916: 24. VI. — 27. VII. — Deset dni potem je padlo Oslavje! Spomenik pa so Lahi vseeno pustili.

Pridemo do Mavričeve hiše iz St. Mavra; most je sežgan in uničen. Vojaškega blaga pa neizmerna množina povsod. Pozna se, kako so Lahi hiteli: kar stran so metali vse, prav vse, kar jih je kakorkoli težilo: nahrbtnike, čevlje, čepice, čelade, obleko in perilo. Dež je že med tem padal na vse to blago. Pokrito je s peskom, prahom in blatom. Koliko ljudi bi vse to hvaležno pobiralo in takoj porabilo, če bi tukaj bili...

Ločimo se. G. Setničar in jaz greda proti Podsobotino, proti Steverjanu, proti Kojškemu. Beremo napise: »VI.° corpo d'armata; 62° raggruppamento d'assedio; 122° postazione; 659° Batteria d'assedio«. Od tukaj so toraj letele granate velikanke na naše postojanke v Panovcu, v Kojški dolini, na Stari gori. Skoraj vzporedno s cesto teče ozkotirna poljska železnica, ki pridenja že spodaj, kjer je imel svoje baterije laški 26. artiljerijski polk, ter gre naprej v Brda. To železnico bi znali Brdci še rabiti! Vozovi stojijo ob cesti, polni so artiljerijskega blaga. Naloženi so; toda odpeljati jih niso mogli več. Vsa cesta nam prav živo pred očmi beži in le misel na beg. Knjige najdeš po tleh; so instruktorske knjige o artiljeriji. Akti, cel arhiv je tam ob cesti. Tu imaš »riservato personale, riservatissima, circolare riservatissime« itd. Sedaj zagledaš tudi angleške baterije; velikanski topovi; mornariški topovi štrlijo tam v zrak

Dr. Kühlmann o mirovni ponudbi in o vojski z Italijo.

Glavni odbor državnega zbora je danes razpravljal o zunanjih zadevah. Državni tajnik dr. pl. Kühlmann je izvajal:

O Rusiji.

V tem trenutku gledamo vsi proti vzhodu. Rusija, ki je vrhla vojno plamenico v svet, Rusija, v kateri je do kosti gnijala tolpa birokratov in zavedav z odsanitvijo večkrat mogoče dobrohotno mislečega, a slabotnega in slabo vodenega samoderžca izvila mobilizacijo, ki je bila pravi in neposredni povod sedanje strašne katastrofe narodov, je pomedla krivice in se zdaj v hudih bolečinah boji za to, da pridobi s premirjem in mirom prostora njeni notranji ponovitvi. Jasnim besedam, s katerimi je včeraj označil kancler stališče nemške vlade glede na to stremeljenje, mi ni potrebno ničesar dostaviti. Tudi v tem vprašanju se ne bomo odstranili od načel trdne in zmerne državne umetnosti, ki temelji na dejstvih.

Samoodločba narodov.

Načela, ki so jih razglasili dozdej sedanji mogotci v Petrogradu svetu, tvorijo primeren temelj preosnovi razmer na vzhodu: vpoštevajo naj se pravice samoodločbe narodov, ki morejo zagotoviti bistvene in trajne koristi obeh velikih sosednjih držav: Rusije in Nemčije. Naš nastop bo na zunaj tako silen, kakor je to potrebno, če bomo te smotre zasledovali v najtesnejšem stiku z našimi zavezniki in z moralno podporo pretežne večine tu zbranih zastopnikov nemškega naroda, kar mi je v posebno zadoščenje.

O vojski z Italijo.

Kancler je včeraj obširno poročal o vojaškem položaju. Omejim se zato le na nekaj besed o vojski z Italijo, ki je še v polnem tiru in se njeni politični učinki v nekaterih točkah že jasno kažejo, dasi jih seveda še ni mogoče popolnoma pregledati. Take podobe, kakor v Italiji tudi sedanja velikaška borba še ni videla: po sivem Krasu in po soteskah planinskih dolin so se valile sive kače nemških in avstrijskih krdel na tiste solčne ravni Italije, ki so od dni Stavfovcv nemško koprneje tako čarobno privlačevale; in ko je pod višjim poveljstvom mladega cesarja iz hiše Habsburžanov cela vojska sila velikega naroda pod mogočnimi udarci kladva se zrušila in se valila nazaj, kar znači ženij vojskovodij zveznih sil. — Prosvitljeni svet Nemčije ni bil z nobeno deželo v Evropi v tako tesnem stiku pred vojsko, kakor z Italijo. Nova združena država je postala v senci mogočne trozveze ugledna, močna in bogata; dokler se ni Italija vsled krčanja podkupljenega časopisja pod vodstvom brezvestnih in kratkovidnih državljanov odločila samo zato, ker je pozelela zemlje, za sramotno politiko, za katero se danes tako krvavo pokori.

Nota sv. očeta.

Ker se s sovražne strani trdi, da Nemčija o svojih vojnih smotrih zato tako molči, da, ko se ji posreči zbrati sovražnika okoli posvetovalne mize, lahko nastopi z nečuvstvenimi zahtevami, je izjavil državni tajnik: Če gre našim sovražnikom za to, da izvejo, kaj da hočemo, jim je odprtih dovolj potov. Stoji, da sovražniki na noto sv. očeta sploh niso odgovorili in da sta Francija in Anglija odločeni se le na silo naslanjati.

Rumunija.

Glede na vprašanja v razpravi, če pritegnejo k pogajanjem tudi Rusijo in Rumunijo, je izjavil državni tajnik, da vesti zadnjih dni o ponudbi Rumunije za pogajanja dozdej niso potrjene. Če bi se odločila Rumunija za ponudbo, bi bila potrebna posebna pogajanja z njo.

Samoodločba narodov najbolj temelj trajnemu miru.

Včerašnja izjava kanclerja o samoodločbi narodov je včeraj pozdravil nek poljski govornik, ki bo tvorila najbolj temelj trajnemu miru. Upravni uradniki v zasedenem ozemlju se večkrat na to načelo niso ozirali. Kljub vsem zagotovilom še danes poljsko delavsko vprašanje ni splošno urejeno. Govornik se je pečal nato z razmerami v Litvi. Izjavil je, da je poljski element v Litvi kulturno in državno večje važnosti kakor litavski; ne sme se zato odstraniti. V deželnem svetu morajo biti zastopani tudi Poljaki in druge skupine.

× × ×

V razpravi o govoru nemškega kanclerja v nemškem državnem zboru 29. nov. je

govornik centra

posl. Trimborn izjavil: Pritrjujemo z veseljem izvajanjem kanclerja o našem razmerju z Rusijo. Mi od centra smo trdno odločeni vse storiti, da ostane složni in strnjeni do konca. (Mislil je na sedanje večinske stranke v nemškem državnem zboru. Op. ur.)

Nazor oficijelne socialne demokracije.

Scheidemann je z veseljem pozdravil kanclerjevo izvajanje. Nova vlada pomenja napredek, kar dokazuje že način, kako se je sestavila. Bodoči mir naj sklenejo narodi med seboj. Rusija v tej vojski ni premagana; premagani bodo tisti, ki se hočejo do britkega konca vojskovati.

Napredna ljudska stranka.

Fischbeck: Izjave drž. kanclerja nas zadovoljujejo. Pripravljeni smo, da vse žrtvujemo Nemčiji, ki obstoja in ki ne bo nikdar propadla.

Narodni liberalci.

Stresemann: Kancler je izjavil, da tvori temelj njegovi politiki odgovor Nemčije na papeževo noto. Pozdravljamo, kar je izjavil. Če vso ne vara, se nahajamo pri koncu borbe. silovitega vojskovanja narodov za prosto in veliko Nemčijo.

Konservativni govornik

grof Westarp: Veseli me, ker sem zasledil v današnjem kanclerjevem govoru vse tiste politične lastnosti, ki smo se jih veselili, ko je bil še naš tovariš. Po tem poklonu je nadaljeval seveda v smislu vojnih hujšak, med katerimi zavzemajo v Nemčiji prvo mesto pruski protestantski junkerji, kateri v svoji krvoločnosti skoraj dosežajo avstrijsko vsenemške vojne hujšake in njih zavze. Rekel je: Ni bilo potrebno in umestno, ker se je zopet naglašalo, da smo spravljivi in da želimo, naj se narodi sporazumejo. Videli smo, da se s tem vojska ni skrajšala, marveč podaljšala. Po našem nazoru bi se moralo zdaj drugače govoriti. Naša politika bi morala pri mirovnih pogajanjih zasledovati le življenjske koristi Nemčije in izrabiti vse, kar je priporil meč, za varno in močno in svobodno bodočnost Nemčije. Tako naj bi bil kancler govornik; naši narodi zahtevajo, da naj tako govori. (Ugovor na levi. Čujte! Čujte!) Kdor temu ugovarja, ne ve, kako da v

narodu izgleda. (Veselo na levi.) Tako besedo bi v inozemstvu tudi razumeli. Naše zmage so dosegle, da je v glavnem ruska vojska za nas končana. Vsaka stranka v Rusiji bo zdaj za mir. Zahtevamo, naj se zahteva in izpelje, kar potrebuje nemška korist. (Medklci in ropot.) Pri bodočih pogajanjih bodo poleg političnih in gospodarskih vprašanj merodajni tudi ozir na vojaško varnost Nemčije. Naša vzhodna meja ne sme biti več v nevarnosti.

Neodvisni socialni demokrati.

Haase: Carizem so strmoglavili delavci in ne nemško orožje. Ruska ponudba je primerna za pogajanja, odločno je nastopil proti odkritim ali prikritim aneksijam.

Scheidemann (soc. dem.) je očitno nato Haaseju, da njegov govor vodi le vodo na mlin Vsenemcev, Francije in Anglije. Ali ni to nič, če se kancler zavzema za mirovno resolucijo in za samoodločbo narodov?

Iz državnega zbora.

Dunaj, 30. novembra 1917.

Danes je Seidler podal izjavo glede pogajanj z Rusijo. V tem oziru so nemške stranke in socialni demokrati vložili interpelacije na vlado. Bistvo Seidlerjevega odgovora je: Mi smo pripravljeni spoštovati v polni meri samoodločbo vseh narodov v ruski državi, a v naše domače razmere se ne sme vtiakati njih.

Nato je zbornica rešila več točk, med katerimi je ena najvažnejših begunski zakon. O tej priliki je Jugoslovanski klub zastopal posl. Fon, čegar govor prinašamo v glavnih obrih.

Pogajanja z Rusijo.

Seidlerjeva izjava:

Min. predsednik Seidler izjavlja: Kakor je visoki zbornici znano iz oficijelnega poročila kor. urada včeraj, je vlada vabilo ruske vlade na takojšnja pogajanja o premirju in splošnem miru že sprejela. (Živahno, dolgotrajno odobravanje in ploskanje.)

Vlada je v smislu večkrat priznane stališča odločena voditi pogajanja, ki se imajo pričeti, v duhu spravljivosti (odobravanje), ker stremi za tem, doseči kmalu mir, ki naj omogoči zaupno sodelovanje narodov v bodočnosti.

Kakor dalje razvidno iz včeraj objavljenega odgovora zunanjega ministra ruski republiki, se je avstro-ogrška vlada izjavila, da stoji v pogajanja za splošni mir (živahno odobravanje). Pri teh pogajanjih bo avstro-ogrška vlada skušala z onimi državami, ki se izjavijo pripravljene (na ruski poziv) skleniti mir, doseči mir, ki bo za skupino, ki ga sklenejo, enako časten in bo slonel na temelju: brezteritorialnih nasilstev. (Živah. odobravanje.) Pri tem bo avstro-ogrška vlada mir sklepajočim sopogodnikom priznala pravico, dati svojim narodom polno pravo odločbe o svoji državni bodočnosti in se bo vzdržala vsakega vmešavanja v notranje državne razmere svojih sokompromiscentov, a bo tudi zase zahtevala, da izostane vsako vmešavanje v njeno državno organizacijo.

Jaz kot avstro-ogrski min. predsednik moram s svojega stališča opozoriti v zvezi s tem na to, da država kakor naša, ki ima splošno, tajno, enako, direktno voljeni državni zbor, lahko po pravici trdi, da ima ljudsko zastopstvo, kakor si ga je težko misliti bolj demokratičnega, in da so dani vsi predpogoji za to, da se določi politična usoda narodov države po njih samih. (Pritrjevanje.)

Poslanec Fon za begunce.

V debati o begunskem vprašanju je v imenu Jugoslovanskega kluba govoril poslanec Fon, ki je med drugim povdaril sledeče misli:

Obžalovanja je vredno, da ni obveljal § 9. begunskega zakona, ki smo ga poleti sklenili, a ga je gosposka zbornica odklonila. Sploh je bilo poleti več zanimanja za begunce ko doslej. Mnogo smo dolžni storiti za begunce, to je naša dolžnost. Prvo je svoboda gibanja. Toda s politično upravo je križ, ker ona hoče čim manj mogoče dela. Begunec pa povzroča takoj nekaj pisarije. § 9. je določal, naj begunci dobe izplačano podporo tudi za nazaj. Nova postava pa tega ne vsebuje več v prejšnjem smislu, marveč loči begunce v dve vrsti; one, ki so bivali v vojnem ozemlju, in one, ki so bili v zaledju. Ne vem, čemu ta razlika: oboji so trpeli in oboji se je slabo godilo. Toda gospod notranji minister pravi, da politično uradništvo ne bi bilo zmoglo tega ogromnega dela. Čudim se, da minister tako govori. Menim, da če uradnik dobi nalogo, to in to imaš storiti, da bo to nalogo tudi izvršil. Seveda tega ne bodo delali gospodje

uradniki, toda ravno to je anarhija v naši birokraciji. (Odobravanje.) Seveda ne morem pomagati več, da bi bil sprejet § 9. izražam le obžalovanje, da ga ne boste sprejeli. Begunci nam za to ne bodo hvaležni.

O neznosnih razmerah v begunskih taborih se je že tu mnogo govorilo. Večkrat sem se nad tam pritoževal pri notranjem ministru. Storilo pa se ni prav nič. Smo ravno tam, kjer smo bili. Po taborih vlada nepopisna protekcija, razkošje na strani uprave. (Ogorčenje.) In to razkošje se plačuje z denarjem, ki je namenjen beguncem. Potem pa pravijo gospodje, koliko denarja požoro begunci. Videl sem taborišča, kjer ima načelnik ali upravitelj tabora na razpolago avtomobil. (Klic: In še kočijo!) Da seveda, in še kočijo z dvema konjema ter še posebnega konja za ježo. Nihče v tej zbornici ne razume, čemu je to potrebno. (Medklci.) Beguncem pa se ravno tako slabo godi ko prej. Hrana je naravnost grozna. (Poslanec Gostinčar: Kam gredo denarji, ki jih prihranijo pri hrani beguncev?) Tudi to je vprašanje! Če so prihranki ali ne, mi ni znano; pač pa, da se v begunskih taborih krade na precej široki podlagi. Ko bi begunci res vse to dobili, kar jim nakazuje jedilni list, bi bili zadovoljni. Kajti precejšnje množine živijo na razpolago. (Medklci: Dobivajo zelje in vodo, zelje in vodo, zelje in vodo!) Na ta način so begunci izstradani in loteva se jih jetika. Ta dokazuje umrljivost. Človeku se zdi, da je ljudstvo na ta način naravnost na smrt obsojeno, kakor da bi moralo biti iztreženo. (Res je!)

Po begunskih taborih so vedno še begunci, ki niso še prejeli podpore. Minister mi je obljubil komisijo, ki bo to v taborih preiskavala, a o komisiji ni ne duha ne sluha. Še v nobenem taboru je ni bilo in tudi uprava se ne briga.

O priliki žalostnega slučaja sem bil v Wagni. Poizvedoval sem v par barakah in takoj izvedel za nekaj ljudi, ki niso še nič dobili. Izvedel sem v nekaj minutah, predstojnik pa o tem ne ve nič. (Gostinčar: Tako se godi tudi v Brucku!) Povsod, v Brucku, Steinklammu, povsod enako. Predstojniki briljirajo s svojo nenavzočnostjo. Mož je sicer tu, a ne za begunca. Ne pozna ga, ne briga se zanj. Veseli me, da bode saj nekaj beguncev odšlo iz Steinklamma v Nemški brod, kjer so ugodnejše razmere.

Zelo obžalovati moram, kar se godi zunaj taborov. Človek bi ne mogel verjeti, da danes po ministrski naredbi, ki nosi datum 23. julija, begunci še vedno niso dobili begunskih podpor. Minister je srčno dober človek in gre bolj na roko, ko na druga ministrstva, a te moči nima, da bi svoje podrejene uradnike prisilil, da vrše svojo dolžnost in beguncem nakažejo podporo. Nočejo in nočejo.

Glede povratka beguncev na Gorjsko ze čas, da vrhovno poveljstvo, ki je v prvi vrsti merodajno, kaj ukrene. Če berem vojna poročila, pridem do prepričanja, da je Lah pobit in odbit. Človek bi menil, da bo povratek beguncev iz vojaških ozirov mogoč. Toda stavim, da bo vojaška uprava, oziroma vrhovno poveljstvo še vedno delalo težave, če tudi bo povratek res mogoč. To pa iz razlogov, ki jih ne poznam. (Dr. Vrstovšek: Nemške koloniste hočejo ondi naseliti!) Morda zato, morda pa tudi zato, da ima vojaštvo tam doli prosto roko in da lahko dela, kar se mu poljubi. Pred kratkim sem bil v Gorici. Tam je malo civilistov. Prebivalstvo obstoja večinoma iz vojaštva in iz ruskih ter laških ujetnikov. Ti ujetniki se lahko neovirano gibljejo po mestu. Vojaštvo se prosto giblje po zapuščenih hišah, hodijo iz hiše v hišo. Pri belem dnevu sem videl tri vojake skozi okno, ki so je sami razbili, vleči vun iz sobe kanape. (Ogorčenje.) Vse pokradejo in oplenijo na način, ki je strašen. Komendant, ki ga nočem imenovati, je bil na to opozorjen, naj narpavi konec temu početju. Odgovoril je: »Nimam moči!« — Mislimo, da bo čas, ukreniti vse potrebno za povratek. Povratka v domačijo se seveda begunci iz srca žele. To pa je tudi v interesu vsega prebivalstva in države. Pri nas se vrše poljska dela tudi pozimi. (Posl. Stern iz Galicije: Pri nas begunci leže na cesti. Iz Nachoda so poslali 70 ljudi z eno konjsko uprejo v Galicijo in sedaj leže tam na cesti.) Begunci bi obdelali svojo zemljo in domače prebivalstvo bi se moglo tako hraniti samo, pa tudi zaledje bi imelo korist od tega. Prosim notr. ministra, naj nujno ukrene vse potrebno za povratek naših beguncev ter naj vpoštevata žalostne izkušnje, ki smo jih doživeli pri povratku galicijskih beguncev, da ne bodo naši begunci brez potrebe izpostavljeni nepotrebnemu trpljenju, kakor see je to godilo z Galičani. (Odobravanje.)

Zbornica je sprejela begunski zakon v smislu sklepov gosposke zbornice — s gotovimi spremembami. Dalje predloge posl. Erba glede opdpore obrtnikom in zakon o zavarovalni pogodbi.

× × ×

neskončno municijskega materiala povsod. Cesta je pa kar potlakana s patroni.

Cesta je res krasna. Take niso naše ceste nikjer! Zidana je, lepo lahno vzbočena; ob straneh so jarki, ki odvajajo vodo; nikjer niti najmanj blatna, dasi je pred par dnevi zelo deževalo. Široka tako, da vozijo lahko vstric tudi največji tovorni avtomobili. Nikjer ni poskodovana; nikjer niti najmanj vdrt, dasi je vozilo po njej gotovo že na stotine najtežjih avtomobilov.

Zopet cela baterija pripravljena za odhod. Popolnoma neposkodovana. Po tleh pa trakovi patron za strojnice; ročne granate; obroči; razne škaflice. Skušnjava te mika, da bi to v roke vzel. Pusti, pusti na miru vse to! Včeraj je ležalo osem mrtvecev v kapeletu presv. Srca Jezusovega ob Leopardijevi ulici v Gorici; osem mrtvecev, ki so po takih počestnih rečeh bili raztrgani. Zato pazil in pusti vse to!

Naši vojaki preiskujejo laške barake. Kaj njih barake zanimajo! Ubrali so jo raje v polje paradižnikov, ki so jih tukaj Lahi pred svojimi barakami nasadili in iščejo okoli, da bi dobili »jabolka« rmena, rdeča. Gladni so...

Zopet »Batteria d'assedio«. — Tam je bil hlev za konje. Vse prazno. Povsod okoli bodeča žica; telefonske in električne žice pa je po zraku in po tleh na tisoče in tisoče kilometrov.

Podšabotin pred nami! Izgleda kakor pogorišče. Nad vasio pa je tisto mesto, kjer so Lahi tisoče svojih vojakov žrtvovali, da bi se priborili. Tu so bili strašni boji. Ampak sledovi razdejavanja v zemlji so zginitili. Dež, ki je že dostikrat padal kar v potokih, je vse že izenačil. Podšabotin je razvalinal —

Kreneva s ceste stran preko nekdanjih vinoogradov; greva čez tir poljske zeklanice;

čez potok po stezi navzgor. Tu je grob pred nami! Lepo je bil prirejen; celo palma je bila vanj vsajen! Sedaj je po dežju razdrti, križ preperel, napis izginil, plevel se je razpasel po njem. Grob pozabljen —

Mimo nekdanjih celic nas pelje steza do ceste. Vse razpada in kmalu bo samo po sebi izginilo. Tu stojiva ob strelnih jarkih in žičnih ovirah, ki so jih Lahi takoj spočetka napravili. Jarki že sesedajo in izginjajo. Cesta pa je čudovito lepo skrita oziroma maskirana. Na obeh straneh jo nepretržno spremljajo dva do tri metre visoke iz bičja spleteno stene; strop pa ji delajo po čez pripete tudi iz bičja napravljene viseče zavese. Po cesti hodiš, a nihče te ne vidi ne iz Sabotina, ne iz sv. Gabrijela.

Zopet srečava grobove. Kakor da bi nas opozarjali, da je tu okrog tekla kri v potokih. Še se poznajo lijak, ki so jih naše granate napravile. A sedaj že raste trava po njih in med travo marjetice. Kdo ve, če te marjetice ne črpaajo svojih moči iz krvi, ki je tu zemljo napojila! Od ceste se odcepi pot »Sulla strada dei tre bucci alti«, gre proti Steverjanu. Celi kupi pisem in razglednic in dopisnic leže po tleh. Tudi te so vrgli bežeči vojaki proč. Huda jim je morala presti. Prideva do drugega križišča. Napis pravi: »St. Florian.« — Pri Fabrislu. Smo že na zapadni strani Steverjana. Nešteto barak se nahaja tu ob potoku. Hiše so že laški vojaki deloma popravili. Srečava ljudi. »Kam greste?« »Po blago v Gorico.« »Odkod pa ste?« »Iz Steverjana.« »Kje pa ste bili dosedaj?« »Jaz sem bil v Ajdovščini, drugi pa v Vedrijanu!« In sedaj ste se zopet našli? »Da!« »Ste bili veseli, kaj ne?« »Ohi!« — Begunci se vračajo! O srečni ti begunci! —

Prihodnja seja bo v ponedeljek. V sredo se bo vršilo pomeniško glasovanje o nagodbi z Ogrsko. Potem pa bo do 10. decembra počivalo delo državnega zbora, ker bodo zborovale delegacije. Dne 10. decembra se bodo sestali odseki in 15. decembra bo zopet plenarna seja. To je bilo sklenjeno danes popoldne v seji klubovih načelnikov.

Posl. Gostinčar za male obrtnike.

V današnji zborniški seji je stavil poslanec Gostinčar predlog, s katerim poziva vlado, naj pospešuje in podpira najizdatnejše v celi državi malo obrt. Opozarjal je posebej na težek položaj in zanemarjanje obrti v južnih deželah.

Poslanec Hladnik glede rekviriranih živil.

Poslanec Hladnik je 30. nov. vložil vprašanje na ministra za prehrano, kam gredo živila, katera se popotnikom na železnici konfiscirajo in če hoče potrebno ukreniti, da bi dobili oni, katerim so se živila odvzela, kako odškodnino. V vprašanju se povdarja, za zlasti gospod okrajni glavar Ekel v Litiji naravnost kruto postopa, ker ravno v Litiji okrajnem glavarstvu se najbolj neusmiljeno konfiscira.

Za pogorelce v Rozalnici v okraju Črnomelj.

Poslanec Jarc in tov. so danes vložili nujni predlog, s katerim prosijo vlado, da da pogorelcem v Rozalnici nujno pomoč. 25. novembra t. l. so zažgale iskre lokomotive 4 kmečka stanovišča v Rozalnici, ki so pogorela ter so pogoreli ne le brez strehe, ampak tudi brez gospodarskega orodja. Prosi, da se predlog brez prvega branja odkáže odseku za bedo.

Poslanec Pišek, dr. Lovro Počučnik in tovariši za prevozno dovoljenje za sadna drevesa.

Poslanci Pišek, dr. Pogačnik in tovariši so stavili na ekscelenci gospoda poljedelskega in železniškega ministra sledečo interpelacijo:

Jesenski čas je letos posebno ugoden za nasad mladega drevoja.

Posestniki so uvideli, da je sadjereja zelo koristna za splošno prehrano. Naročili so sadna drevesca, da jih vsade. Drevnice pa so odklonile pošiljanje drevesc, ker ne dobe prevoznega dovoljenja po železnici. Spomladi bo radi drugih nujnih del in pomanjkanja delavcev sploh to delo zamujeno in ga ne bo mogoče nadomestiti. Nujna dolžnost države je, da tudi med vojsko skrbi, da produkcijska sila poljedelstva in sadjereje ne zaostane. Letošnja sadna letina je pokazala, kolike važnosti je umno sadjerejstvo za prehrano celokupnega prebivalstva države.

Vprašamo torej Njiju Ekscelenci, ali jima je znano, da kmetovalci južnih dežel ne dobe dovoljenja za prevoz sadnih drevesc, in ali sta pripravljena temu nedostatku takoj odpomoči.

Dunaj, dne 30. nov. 1917.

Poljske škode v Čepovanski dolini.

Na interpelacijo poslanca Fona in tovarišev glede poljskih škod v Čepovanski dolini, ki jih je bilo povzročilo vojaštvo, je odgovoril domobranski minister, da se je bila takoj odredila preiskava; v preiskovalno komisijo sta se pritegnila kot zastopnika prebivalstva tudi čepovanski župan in župnik. Predno sta ta dva mogla zbrati podrobne podatke o povzročeni škodi, se je radi 11. soške bitke izvršila evakuacija in tako konkretne podlage za nadaljevanje preiskave sploh ni bilo več mogoče ustvariti. Pred 11. soško bitko je bila Čepovanska dolina radi preskrbe z vojo in kot glavna prometna žila seveda vedno polna trenov in zavodov ter so se pri tem nedvomno pripetile tudi poljske tatvine, toda o upoštevanju poljskih travnikov ne more biti govora. To izhaja že iz tega, da župan in župnik čepovanski na prvem sestanku preiskovalne komisije nista mogla navesti nobenih določenih podatkov.

Kar se tiče pritožbe o izgredih madžarskih čet, se je ustanovilo, da ni upravičena, ker je bilo v dotičnem odseku le 5 odstotkov ogrskih čet ter njihovi treni sploh niso bili v Čepovanski dolini.

Sicer je pa bilo izdalo poveljstvo čepovanskega odseka več naistojnih povelj proti poljskim tatvinam in škodam, kakor sploh vsa poveljstva na bojišču najskrbnejše pazijo na to, da se zabranijo poljske tatvine ter so že v to svrhu že pred zoritvijo ukrenili vse potrebno.

PROTI ODVZEMANJU ŽIVIL BEGUNCEM.

Interpelacija poslanca Fona in tovarišev na ministra za prehrano in notranjega ministra radi odvzemanja živil domov vračajočim se beguncem:

Mnogo beguncev je vzelo v najem polja, na katerih so s lastnim delom pridelali razne poljske sadeže, katere hočejo sedaj, ko se vračajo v oproščena ozemlja, vzeti s seboj, ker v opustošenih evakuiranih krajih ni dobili živil.

Sedaj pa beguncem groze, da jim bodo poljske pridelke, n. pr. krompir, ako bi jih hoteli oddati na železnico za prevoz, odvzeli. To se je zgodilo med drugim tudi beguncem v trgu Ardagger pri Amstettnu na Nižnjem Avstrijskem.

Ze opetovano so se oglašale pritožbe, da se beguncem jemljejo živila, ne da bi se plačala. Najbrže se hoče sedaj to postopanje ponoviti. Toda brez ozira na to, bi bili begunci naravnost lakotni izročeni, ako se jim neznačajna živila, ki so si jih pridelali s lastnimi rokami, ob odhodu v domačijo odvzamejo.

Zato moramo zahtevati, da se beguncem živila, ki jih zase in svojo družino čez zimo nujno potrebujejo, ob njihovi vrnitvi v domačijo pustijo.

Vprašamo torej, ali hočeta gospod minister kot voditelj prehranjevalnega urada in gospod notranji minister podrejene organe napotiti, da puste beguncem ob njihovi vrnitvi v domačijo potrebna živila vzeti s seboj?

Dunaj, 29. novembra 1917.

Bosna za deklaracijo.

Dunaj, 30. novembra.

Danes se je izjavil zastopnik bosanskih Hrvatov-katolikov, dr. Sunarić, ki se mudi z dr. Dimovićem na Dunaju, kjer se posvetujeta z jugoslovanskimi politikami o razmerah v Bosni in Hercegovini sledeče:

»Deklaracija Jugoslovanskega kluba v dunajskem parlamentu z dne 30. novembra 1917 je vplivala na hrvaški narod v Bosni in Hercegovini z nepopisno magnejsko silo in je vzbudila pri celem narodu, ki misli pošteno in z zdravim, nepopisno navdušenje. Vsak posameznik je čutil, da prinese ta svetovna vojna malim in razcepljenim narodom svobodo in združenje, državno samostojnost, narodno samoodlobo. Kar govori en jezik, spada skupaj kot naravna nerazdružljiva celota. Narodi hočejo vedno naprej, toda državna prava so brezsmiselno ozkosrčna, nepremakljiva in se ne ganejo. Obsojeci državni sistem v avstro-ogrski monarhiji je dal nemško-madžarski manjšini v roke moč in nadvlado, a slovansko latinska večina je dobila v političnem oziru vlogo helota in jih postavila v neznosno sužensko podrejenost. Nacionalni razvoj Slovanov v Avstriji se je brezvesno zadrževal in dušil, ker bi drugače bil dualizem brez vrednosti. Veljalo je geslo: Nemci in Mažari bodo uničeni, če ne bodo asimilirali »narodov«. Podrejenost vočine državljanov v avstro-ogrski monarhiji se je kazala na vseh črtah. Ta državni sistem usuznevanja in zarobljenja je popolnoma neneraven. Naravni red je močnejši od vseh pozitivnih zakonov. Ti se morejo obdržati samo tam, kjer so v skladu z naravnimi zakoni. Celi narod Hrvatov, Srbov in Slovencev se je zbral okrog majniške deklaracije v trdni veri, da je složna narodna volja na svetu najustavnejši činitelj, ki je zmogel izvojevati narodno svobodo, združenje in uspeh v državni samostojnosti.

Naši narodni nasprotniki so vpregli vse svoje sile, da razbijejo naše vrste in preprečijo naše zahteve po državni svobodi. Izvedli so pritisk na dr. Stadlerja in koj je odpadel od deklaracije, potegnil je za seboj samo odvisne elemente — neke uradnike, častnike in vojaške službe oproščene ljudi, ki si pa ne upajo od sramu in strahu pred narodovo sodbo in javnost s podpisati.

Ogromen del svobodnega, neodvisnega hrvaškega življa v Bosni in Hercegovini osane zvest deklaraciji. Skoro vsa svelela duhovščina bo odpadla od dr. Stadlerja in naši frančiškani stoji kot zid proti njemu.

Naj nam dajo svobodo govora, zborovanja, tiska in vsak se bo lahko prevrčal — v prvi vrsti uradni krogi, da je zaman ves trud razbiti naše narodne vrste.

Izstop Stadlerjev ne bo vladnim krogom nič koristil, a narodnim vrstam nič škodil.

Kako je z vojnim posojilcem?

Kolikor se da pregledati dosedanja potek podpisovanja 7. vojnega posojila, je udeležba vseh slojev prebivalstva zelo živahna. Po poročilih različnih nabiralnic o dosedanjih prijavah se da skleniti na lep uspeh. Mislimo, da se ne motimo, če trdimo, da 7. vojno posojilo ne zaostane za 6. Sedaj imamo zadnji teden podpisovanja, v katerem je po dosedanjih izkušnjah vedno večina podpisovalcev podpisala vojna posojila. More se torej tudi tokrat pričakovati, da zelo veliko posameznikov oseb ta teden podpiše vojno posojilo. Naš izborni vojaški položaj, dogodki v ententi, posebno na Ruskem, zahteva, da se pripravi vse, da smo v tem morda najkritičnejšem času pripravljeni na vse. Če bo tokrat imelo vojno posojilo velik uspeh, ne bo priborjena zmaga samo v vojaškem pogledu, temveč bomo imeli tudi v gospodarskem oziru tak pridobitek, da se more upravičeno trditi, da bomo mogli prestopiti v mirovno gospodarstvo opremljeni z močmi, ki bodo vsespunni državni razvoj Avstrije oplojale za dolgo vrsto let. Zadnji teden podpisovanja morajo torej uporabiti vsi, da si potem nihče ne bo mogel očitati, da je bil skriv, če bi morda zmagali naši sovražniki! Podpišimo vsi 7. vo'no posojilo, v katerem se denar nalaga najbolje in najvarneje!

Darujte za dr. Krekov spomenik!

Darovi naj se pošiljajo na naslov: Odbor za dr. Krekov spomenik, Ljubljana.

Cenjen m daro nikom!

Kakor vsi drugi časopisi, ki so tekom sedanjih vojske deloma že večkrat dvignili naročnino, smo prisiljeni tudi pri »Slovenecu« vnovič storiti ta neprijetni korak, ako nočemo priti v položaj, ki nam sploh onemogoči izdajanje časopisa.

Z nižje navedeno novo ceno seveda niti z daleka ne bo izravnana ogromna razlika pri cenah za nabavo papirja, barve in drugih potrebščin. Vojske nikakor ne bo biti knec, cene za neobhodno potrebni tiskarski material se pa tako rapidno dvigajo, da so pri nekaterih predmetih že dosegle 1000 % poviška. Vnovič zvišana naročnina seveda ne bo mogla zamašiti te ogromne vrzeli, marveč bo le nekoliko pripomogla, da bo mogoče izogniti se vsaj največjemu primankljaju.

Počeniš s 1. januarjem 1918 veljajo torej za dnevnik »Slovenec« naslednje nove cene:

po pošti:

za celo leto	K 36—
„ pol leta	„ 18—
„ četrt leta	„ 9—
„ en mesec	„ 3—

v Ljubljani na dom:

za ce'lo leto	K 32—
„ pol leta	„ 16—
„ četrt leta	„ 8—
„ en mesec	„ 2-70

v upravnistvu za en mesec „ 2-50

za Nemčijo celoletno 40—

„ ostalo inozemstvo celoletno 46—

posamezna številka velja 14 vinarjev.

Kdor izmed cenj. naročnikov je medtem že obnovil delno ali celo naročnino za leto 1918., naj nam razliko dopošlje po položnici, katero prejmo v prihodnjem tednu vsi cenjeni naročniki.

Znižanih naročnin ne moremo nikomur dovoljevati.

Trdno smo uverjeni, da bodo cenj. naročniki znali v polni meri poštovati sedanjí skrajno neugodni položaj svojega dnevnika in nam ostali zvesti tudi v bodoče.

Medžmici in ogrski Slove c.

Kitaški zid nenaravnega dualizma loči ogrske Slovence od Stažercev. To vro ljudstvo, ki biva med Požunom in Strigovo, je politično brezpravno, ker ima same mažarske poslance, urade in šole. V strelskih jarkih pa imajo prvo pravico. Hrabri so kakor naši bratje Hrvati; zmagovali so na vseh bojiščih, slavo zmag pa so želi Mažari. Gospodarsko so naši obmejni rojaki med vojsko silno ubožali, ker imajo najlepša posestva mažarski grofi, kateri s svojimi pridelki pitajo prav mastno budimpeštanske žide in židinke in pušče stradati ljudi, ki obdečujejo za skromen zaslužek njih obširna polja. Narodna zavest se je v zadnjih 20. letih tako ukoreninila, da se čutijo z nami edine in v duhu ne vidijo več meje med cis in trans Litavo. Kako radi čita o slovenske nabožne in gospodarske knjige, vem iz lastne izkušnje, ker sem jim pošiljal na tisoče »Večnih molitev« in drugih poljudno spisanih knjig. — Že 13 let vzdržujemo svoj mesečnik »Marijin list«, tednik »Novine« in »Ko'edars«. Za te 3 liste žrtvujejo letno do 30.000 kron. Ker pa je svetovna vojska povzročila vsestransko draginjo, je velika nevarnost, da se prekine tisk teh treh listov, ki so bolj potrebni, kakor marsikateri računski listov.

Ker je sedaj »nahrbtnik« v navadi, zato sem tudi jaz, pisec teh vrst in stari prijatelj vrljih ogrskih Slovencev, v sili došel do vas, slovenski rodeljubi, v nahrbtnikom, v katerem imam dve brošurji: prvič, da podpirate z naročbo »Novine«, obširne naših obmejnih rojakov »Novine«, »Marijin list« in »Ko'edars« stanejo letno 8 kron), drugič, da pošiljate darove na urednika z naslovom? Preč. g. Jožef Klek!, vpokojeni župnik — P. Cserföld (Čersovci). Zalamegye — Ogrsko. (Drugi listi naj blagovolijo ponatisniti ta spis.)

Z bojišč.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 31. novembra. Uradno:

Na Benečanskem so streljali z me-njačo se močjo.

Ponoči na 26. nov. so ob spodnji Vojuši izvedli bosensko-hercegovski lovci uspešno podietje. Prebrdli so do moža globoko reko, vrnilli do druge i'alijske čete in se vrnili z ujetniki in z zaplenjenim vojnim orodjem.

Nemško poročilo.

Berlin, 30. nov. Veliki glavni stan:

Bojna skupina prestolonaslednika Ruperta: Na Flanderskem so se popoldne od gozda Houthouster do Zandvoorde razvili ži-

vahni artiljerijski boji, ki so se posebno na obeh straneh Poelkappelle in severno od Ghe-luvelt vodili z največjo ljutočjo. Lastni napadali oddelki so blizu obale in v posameznih odsekih bojišča udri v sovražne črte in dovedli mnogo Francozov in Angležev. Pri Armentieresu, Lensu in jugovzhodno od Arrasa se je artiljerijska delavnost zvišala.

Na bojišču pri Cambrai je Anglež zgodaj zjutraj po silnem artiljerijskem učinkovanju napadel naše postojanke zapadno od Bourlon-a. Bil je s težkimi izgubami odbit. Popoldne je artiljerijski boj med Inchy in Fontaine zopet narasel do znatne moči. V okolici Saint Quentin je bila artiljerijska delavnost živahnostja nego prejšnje dni.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Podjetje lastnih napadalnih čet severno od Erave je imel popoln uspeh ter nam je do-nesel ujetnikov. Na obeh bregovih Moze se je ožen od časa do časa poživil.

Bojna skupina vojvode Albrehta.

Na mnogih mestih, posebej v Sandgan, živahna delavnost: Francozov.

Od 24. novembra so izgubili naši nasprotniki v zračnem boju in po našem obrambnem ognju 30 letal in dva privezana balona. Poročnik Buckler je priboril svojo 30., poročnik Bongarts svojo 25., poročnik Böhme svojo 24. in poročnik Klein svojo 21. zračno značo.

Na vzhodu v Macedoniji in v Italiji ni bilo večjih bojnih dogodkov. Prvi generalni kvartirni mojster pl. Luden-dorf.

Na beneški fronti smo v preteklih 14 dneh celokupni dovozni aparat naše armade malo-ne docela uredili. Tudi večina železniških prog ki so jih bili Italijani razdrli, je zopet popravljenih in uveden na njih promet. Razstreljene mostove preko mnogostevnih tekočih voda smo nadomestili z začasnimi mostovi.

Na vzhodni fronti je nastopil skoraj popoln mir. Število rezervistov, ki so na vladno povelje odpuščeni, znaša približno 700.000 moč. Ruska vlada namerava do pravoslavne-ga božiča demobilizirati še 1 do 2 letnika.

Poizvedbe ob italijanski obali.

Iz vojnega tiskovnega stana poročajo: Dne 28. novembra zgodaj zjutraj so odplule skupine naših torpedovk na poizvedovanje ob italijanski obali.

Ena izmed skupin je opazila in obstreljevala južno od ustja Metaura tovorni vlak; lokomotiva je eksplodirala, vlak je bil zelo poškodovan. Tekom obstreljevanja so stale naše torpedovke pod ognjem srednjekalibrske kopne baterije, kar pa ni imelo učinka.

Druga skupina ladij je obstreljevala sred-nje topniške baterije pri Corsinih in Riminih. Med obstreljevanjem in potem so naše ladje napadli sovražni letalci, a brez uspeha.

Na povratku so naše ladijske skupine opazile več sovražnih enot, ki so se pa odtegnile napadu in se okrenile proti severozapadu.

Sovražne enote pri Jakinu je naše povodno letalo obmetavalo z bombami.

Vse ladje in letala so se v polnem številu in nepoškodovane vrnile na svoje mesto.

Italijansko uradno poročilo.

29. nov. Ob celi fronti poruševalni ogenj obeh artiljerij. Ob spodnjem teku reke Piave sipajoč ogenj naših baterij na plavajoče so-vražne cilje.

Zjutraj 28. novembra smo s krvavimi izgubami zavrnili sovražna podjetja ob izlizu Susite v Vojušo.

Mirovna poročila Rusij.

Kijev vzet z naskokom. — Kaledin pre-magan. — Posledice posebnega miru z Rusijo v sporazumu. — Japonci ne od-pošljejo čet v Evropo. — Proti diplomatom sporazuma v Rusiji. — Sazonova pre-ganja'o.

Ukrajinska armada je vzela z nasko-
kom Kijev in premagala sovražnika miru,
generala Kaledina. Ukrajinska vlada se je
polastila vodstva in politične oblasti. —
»Züricher Zeitung« je pisala: Če se sklene
posebni mir z Rusijo, ji mora takoj slediti
Rumunija. Gorje Sarraillu, gorje Venize'u,
gorje Angležom v Mezopotamiji in v Si-
riji; v nekaterih mesecih bi nadvladali
Avstrija in Nemčija v Italiji in v Franciji.
Položaj je tak, da če se sklene z Ruso
mir, smemo ali računati na splošen mir,
ali pa, da se bo vojska še nad eno leto
nadaljevala, v kateri bo predvsem Ame-
rika nastopala. — Japonški list »Asachi«
in vojaški sotrudnik lista »Jiji« sta poro-
čala, da Japonska ne pošlje čet v Evropo
in da se ne udeležijo vojnega sveta v Pa-
rizu. — »Morning Post« je poročala iz
Petrograda: Ruska vlada je prepovedala
veleposlanikom sporazuma potovati v
glavni stan. Na strožje nadzoruje vojaška
cenzura vsa pisma diplomacije sporazuma.
Na proteste zaveznikov se ne ozirajo. —
»Petit Parisien«: Ruska vlada je izdala
proti Sazonovu zaporno povelje. Dognali
so, da je imel nevarne stike z nekim vele-
poslaništvom sporazuma v Petrogradu.

Truckijev oklic neviralcem.

Petrograjska agencija poroča: Nota, ka-
tero je komisar za zunanje zadeve, Trucki,
poslal poslanikom nevtralnih držav, se glasi:

»Izvršioč sklep kongresa ljudvskih in
kmečkih odposlancev se v imenu ljudskih ko-
misarjev obračam na poslaništva s predlogom,
naj se uvedejo pogajanja za takojšnje premirje
na vseh frontah v dosegu demokratičnega mi-
ru brez aneksij in odškodnin na polagi svo-
bodnega razvoja narodov.

Istčasno je svet ljudskih komisarjev na-
ročil vojaškim oblastim in zastopnikom ar-
made republike, naj se takoj prično pogajati z

vojaškimi oblastmi sovražnih armad, da se doseže takojšnje premirje na naši in na vseh frontah.

Izvršujoč svojo dolžnost, da Vas, gospod poslanik, obveščam o storjenih korakih, imam čast Vas prositi, da storite vse, kar je v vaši moči, da se naš predlog za premirje in za uvedbo dogovorov v dosegu miru na oficijelni način sporoči vladam sovražnih dežel. Končno izražam nado, da boste to sporočilo kar najhitreje razširili med prebivalstvom Vaše dežele. Vsi nevtalci izvanredno trpe vsled te zločinske vojske, ki grozi, da bo potegnile v propad tudi narode, ki se doslej še ne vključujejo.

Zahteva po takojšnjem miru je želja delavskih slojev vseh vojskujočih se in nevtalnih dežel. Zato je vlada sveta ljudskih komisarjev gotova, da jo bodo delavski sloji nevtalnih dežel odločno podpirali.

Na ruski fronti ogenj ustavljen.

Bern, 30. nov. Reuter poroča iz Petrograda: Na celi ruski fronti so vsled pripravljenosti nemškega vrhovnega poveljstva, da se prične z Rusijo pogajati glede premirja, ustavili ogenj.

Rumunija.

Amsterdam, 30. nov. Rumunija je poslala ententi noto, v kateri izjavlja, da bo Rumunija vsled ruskih razmer prisiljena, brez pomoči zavezniških fronto opustiti ali pa se s sovražnikom pogajati.

Mednarodne navade ob premirjih.

Ponudba nove ruske republike o premirju zahteva seveda predpogoje, kako naj se premirje izvede. Določbe o premirjih so se sklenile na drugi haški mirovni konferenci v Haagu. Premirje prekine vojna podjetja temeljem dogovora med obema strankama. Če se ni določila doba premirja, lahko obe stranki pričnejo vsak čas s sovražnostmi, samo sovražnik se mora pravi čas obvestiti. Premirje je lahko splošno ali krajno omejeno.

Dnevne novice.

Cesar je sprejel 30. novembra t. l. mariborskega knezoškofa dr. Mihaela Napotnika v avdienci.

Kmečka zveza za kaniški okraj izjavlja, da ne potrebuje in ne priznava nobene nove »Kmečke stranke«, katere predsednik in tajnik niti kmeta nista. Zupamo razsodnosti naših tovarišev, kranjskih kmetov, da ne bodo šli na te limanice. Prosimo in pozivljamo jih, da naj bodo složni, se ne dajo zbegati in se trdno drže očistene in prenovljene Slovenske Ljudske Stranke! Mi vsi hočemo biti in smo enodušni z Jugoslovanskim klubom za združenje in svobodo našega naroda, ter obsojamo in odbijamo vsako uskoštvo in izdajstvo naših narodnih interesov. Zivelja Slovenska Ljudska Stranka! — V Kamniku, 27. novembra 1917. — Ivan Strein. — Franc Borc, tajnik. — A. Pirnat, župan na Homcu. — Franc Gams, župan v Mekinjah. — Val. Benkovič. — Prelesnik Karol, župan v Stranjah.

Za jugoslovansko deklaracijo. Občinski odbor v Krašnji je v senci dne 25. novembra 1917 na predlog najstarejšega svetovaleca Gregorja Maselj sprejel soglasno sledečo resolucijo: Z navdušenjem pozdravlja združenje vseh jugoslovanskih državnih poslancev v eden klub, kakor tudi deklaracijo z dne 30. maja 1917 s prošnjo, naj poslanci z vsemi močmi delujejo za njeno uresničenje; obenem pa z ogorčenjem obsoja izstop dr. Šusteršiča in Jakliča v najvažnejšem trenutku. Zupanstvo v Krašnji, dne 27. novembra 1917.

Izjava. Podpisani izjavljam, da sem se sicer udeležil seje izvršilnega odbora S. L. S., ker nisem vedel, da se je opozicija ne udeleži. Novoustanovljeni Slovenski kmečki stranki pa nisem pristopil in tudi odklanjam izvolitev v vodstvo nove stranke. Ostati hočem še nadalje zvest pristav S. L. S. pod načelstvom g. prelata Andreja Kalana.

Grosuplje, 30. novembra 1917.

Franc Drobnič, župan.

Kranjski deželni zbor. — Davek na vino. Dunaj, 30. nov. V imenu večine kranjskih državnih poslancev sta bila danes poslana vitez Pogačnik in Jarc pri ministrskem predsedniku v zadevi sklicanja deželnega zbora. Ministrski predsednik je izjavil, da bo v slučaju, da bodo sklicani drugi deželni zbori, sklican tudi kranjski. — Tudi je izjavil glede davka na vino, da vlada ne vztraja na predloženi zakonski predlogi in da sedaj študira vprašanje, kako bi se davek na produkcijo izpremenil v konzumni davek.

Enketa o Krekovem spomeniku se vrši prihodnji ponedeljek, dne 3. decembra, ob 8. uri zvečer v prostorih »Brezalkoholne restavracije« v hotelu »Union«, vhod iz Franciskanske ulice. Povabljenih je nad 100 zastopnikov raznih prosvetnih in gospodarskih organizacij in stanov. — Kdor bi ne mogel priti osebno, naj pošlje svoje nasvete pisмено. V razgovoru je vprašanje, kako bi najbolj primerno proslavili Krekov spomin. Govora bo o spomeniku na grobu, o spomeniku v mestu in o ustanovah kulturno-gospodarskega značaja.

Književni dar »Nove založbe« pride za božične praznike, in sicer izidejo tri knjige: Levstikov »Martin Krpan« v veliki obliki s 13 krasnimi risbami v bar-

vah, ki jih je napravil Hinko Smrekar. Knjiga je namenjena naši deci; razumnštvo pa dobi Ivana Cankarja »Podobe iz sanj« v krasni knjigi. Tretja knjiga prinese znane Debevece »Vzore in boje«. Narodila sprejema »Nova založba« v Ljubljani, Kongresni trg 19.

Slovenska kmečka stranka je imela danes popoldne svojo prvo vodstveno sejo v deželnem dvorcu. V tozadevnem vabilu pravi načelnik Belec: »Na ustanovnem shodu Slovenske kmečke stranke ste bili soglasno izvoljeni v začasno vodstvo stranke. Uverjen sem, da boste častni mandat v blagor slovenskega kmečkega stanu rade volje sprejeli.« — S tem načelnik nove stranke sam priznava, da so volili v vodstvo stranke može, ne da bi jih poprej vprašali ali obvestili o ustanavljanju nove stranke.

Ustanova za vojno preskrbo. Kuratorij Kranjske hranilnice je poklonil zadolžnico VI. vojnega posojila v znesku 20.000 K dvem potrebnim na Kranjsko pristojnima vojnima slepema; prednost ob enaki potrebi gre onim, ki pripadajo nemški narodnosti. Upravlja in podeljuje ustanovo Kranjska hranilnica. — Znak časa!

Vojaka ustrelil. Ob pozni večerni uri dne 19. septembra t. l. je hotel Leopold Berdajs, posestnik in gostilničar na Savi zakleniti svojo posebno gostilniško sobo. Čudno se mu je zdelo, da ni tičal ključ v vratih. Stopivši v sobo, zapazi na svojo grozo pod zofo skritega vojaka, katerega se je silno vstrašil, to pa tem bolj, ker mu je bil znan roparski umor in več drugih zločinov, izvršenih po ubeglih vojaki in vojnih vjetnikih. Zbežal je v prvo nadstropje, vzel svojo s. šiprami napolnjeno lovsko puško, ter se vrnil v vežo, kjer je zahteval od vojaka, da pride iz sobe. Po daljšem obotavljanju se je vojak odzval tej zahtevi, nakaar mu Berdajs veli naj poteka, dokler ne pridejo orožniki. Vojak pa je hotel pobegniti skozi zadnja vežna vrata. Berdajs je odložil puško in skupno z nekim sprevednikom, ki mu je prišel na pomoč, sta prijela vojaka. Ta se ju je otresel ter pobegnil v temno noč. Berdajs skoči s puško v roki na prag in ustrelil za bežečim vojakom, ne da bi ga videl. Nekaj minut potem so našli nedaleč od hiše na tleh vojaka. Bil je, kakor se je kasneje dognalo, vojaški begunec deseterik Martin Perko, ki je vzlic zdravniški pomoči čez dva dni v vojaški bolnišnici umrl. Berdajs je prišel pred sodišče, ki ga je oprostilo, ker je verjelo njegovemu zagovoru, da se vsled velike razburjenosti od trenutka, ko je zagrabil za puško, ni več zavedal svojega dejanja.

Nevarnega tatu se je posrečilo policiji zasačiti na Viču v osebi nekega že večkrat kaznovanega delavca, ki se je splazil v neko hišo na Toškem čelu podnevi skozi okno in ukradel par podkolenic, železen lonec z mastjo, vrečo kaše, pol hleba kruha in 2 kosa preka-jenega mesa. Ukradel je tudi v Gor. Gamelnih ovco, katero je za 100 kron prodal v Dravljah pa kostruna, katerega je na Šmarji gori prodal za 60 K. Tudi v St. Vidu je neki ženski odpeljal kostruna in ga gnil proti Domžalom; ko je pa zagledal orožnika, je pustil kostruna in zbežal. Na Toškem čelu je tudi izmaknil vrečo moke, katero je skril v šupo one hiše, v kateri je izvršil preje navedeno tatvino. Sedaj je pod ključem in bo najbrže dalje časa dal mir tujemu imetju.

Nova številka »Pozdrava iz domovine« je izšla. Prosim g. g. vojne kurate in druge naročnike, da nam pošljejo njihov naslov, kjer so se vojnopoštno številke spremenile.

Nesreče. Klina slamozeznice je poškodovala levo roko Mariji Pavčnik, 52 let stari ženi posestnika Jakoba iz Kleč št. 14, občina Dol, ko je popravljala slamo v slamozeznici ter se je med tem kolo obrnilo. — Z najdeno vojaško patrono se je igral 24. t. m. 8 let stari posestnikov sin Franc Škrli iz Savelj št. 13. Patrona je eksplodirala ter se je deček občutno obstrlel v levo stegno. — Strojni jermen je zgrabil večeraj dopoldne Lovrenca Strnen, 53 let starega žagarija pri Kunstelu na Vrhniku, stanujočega na Verdu št. 82. Strl si je pri tem desno nogo v členku ter zlomil nekaj reber.

Ljubljanske novice.

Občni zbor »Društva slovenskih katehetov« bo v sredo, 5. decembra, ob šestih zvečer v posvetovalnici »Katoliške tiskarne«. Spored: Nagovor predsednika. — Poročilo tajnika in blagajnika. — Referat g. Tomaža Tavčarja: Kakšna naj bi bila otrokova jutranja in večerna molitev. — Primerna kateheza. — Slučajnosti.

Redna seja občinskega sveta ljubljanskega bo v torek, dne 4. decembra ob 6. uri zvečer.

Šentjakobsko prosvetno društvo vabi k nedeljskemu predavanju, ki se vrši jutri, 2. decembra, ob 6. uri zvečer v društveni dvorani. — Mišinski shod. Jutri ob 10. dop. bo v Mestnem domu v Ljubljani velik mirovni shod, katerega sklicuje jugoslovanska socialna demokratska stranka.

Nesreče. Na opolzkih tleh je izpodletelo večeraj popoldne pri kemični tovarni 58 let staremu brzojavnemu mojstru Matiji Kajč, z Ambrozevega trga št. 3, nakaar je padel

ter si strl levo roko v zapetju. — S strehe je padel na dolenskem kolodvoru, ko jo je popravljal, 57 let stari tesarski pomočnik Franc Kosmač iz Linhartove ulice št. 26, ter si poškodoval levo roko. — Bala tobaka je padla pri razkladanju z vagona na desno nogo 62 let staremu delavcu-beguncu Stefanu Hlade iz St. Ferjana, ki kot begunec stanuje na Ježici številka 25. Vsled poškodbe je moral v tukašnjo bolnišnico.

Vojna zveza. Prične poslovati v nekaj dneh. Članom »Vojne zveze« se bodo oddajale mesto dosedanjih občinskih legitimacij lastne legitimacije vojne zveze. Ker bo moral vsakdo, ki je pripravljen »Vojni zvezi«, kupovati v aprovizaciji spadajoče blago tam, kamor se je prijavil naj pazi vsakdo, da bo dobil pravilno izpolnjeno izkaznico. Posebno v tobačni tovarni se je v tem oziru postopalo pri popisuvanju precej pomankljivo. Zato je potrebno, da se vsak delavec in delavka, ko prejme izkaznico, še enkrat prepriča, če je prijavljen tam, kamor se je vsak sam želel, ker pozneje se ne bo dalo več spremenjati. Oni, ki žele dobivati blago pri Prvem ljubljanskemu delavskemu konsumnemu društvu, se lahko prijavijo za prodajalno na Glinčah št. 214, Zaloška cesta št. 15 ali pa Kongresni trg št. 2. Eventuelne tozadevne pritožbe se lahko naslovi na Alojz. Kocmur, načelnika ljubljanskega delavskega konsumnega društva, ki je tudi v načelstvu »Vojne zveze«.

Iz seje mestnega aprovizacijskega odbora, ki se je vršila dne 30. nov. 1917. C. kr. deželna vlada je odredila najstrožjo revizijo krompirja po deželi. Koliko bo zalegal strogi ukaz, bomo videli prihodnje dni, ker mora biti revizija izvršena do 10. decembra. — Položaj glede moke se je zboljšal in je mesto preskrbljeno za december. Prihodnji teden bo aprovizacija razdeljevala na izkaznice po pol kg moke za kuho in pol kg pšeničnega zdroba. Za bolnike in stare ljudi mestna aprovizacija do danes še ni mogla doseči, da bi dobila primerne množine bele moke. — Mestna aprovizacija bo prosila c. kr. deželno vlado, da se prepreči izvoz orehov in suhega sadja iz Kranjskem. — Mestna aprovizacija bo v najkrajšem času otvorila prodajalnice prekalene-ga mesa, ki bo vsem strankam na razpolago. Kraj in čas prodaje se pravočasno objavi v časopisih.

Nakazilo moke trgovcem. Trgovcem se bode nakazovala moka v ponedeljek, 3. decembra, ob 9. uri.

Nakaznice za doječe in noseče matere ter za otroke do tretjega leta je izdajal mestni magistrat od 2. do 24. novembra, kar je bilo že objavljeno v listih. Kljub temu se naknadno še vedno oglašajo stranke z izgovorom, da niso vedele o izdaji teh izkaznic. Ker se v prihodnje na take izgovore ne bode oziralo, se bodo oddajale izkaznice z a. m. u. d. n. e. še v ponedeljek, torek in sredo, t. j. 3., 4. in 5. decembra, v mestni posvetovalnici. Po tem roku se izkaznice ne bodo več izdajale. — Noseče matere morajo predložiti zdravniško spricovalo ali potrdilo zaprtežene babice, da traja nosečnost že nad tri mesece, doječe matere pa spricovalo, da doje otroka, ter krstni izpisek, da otrok še ni nad 10 mesecev star. — Za otroke do tretjega leta se mora predložiti krstni izpisek.

Krompir za VII. okraj. Stranke VII. okr. dode krompir v ponedeljek, dne 3. decembra 1917, iz svojega skladišča pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je ta-le red: od 8. do 9. ure dopoldne št. 1 do 200, od 9. do 10. št. 201 do konca. Vsaka oseba dobi pol kilograma, kilogram stane 8 K 80 v.

Špeh za VII. okraj. Stranke VII. okr. premejo špeh v ponedeljek, dne 3. decembra, na Poljanski cesti št. 15. Določen je ta-le red: od 8. do 9. ure dopoldne št. 1 do 200, od 9. do 10. št. 201 do konca. Vsaka oseba dobi pol kilograma, kilogram stane 8 K 80 v. — Opozarjamo stranke, da ne preteku določene ure ne dode špeha. — Stranke naj se točno ravnaajo po določenem redu.

Kostanj na rumene izkaznice B. Mestna aprovizacija bo delila kostanj po znižani ceni na rumene izkaznice, znanomane v Erko B, v ponedeljek, dne 3. decembra, in v torek, dne 4. decembra, v šoli na Ledini. Komenskega ulica. Določen je ta-le red: v ponedeljek, dne 3. decembra, od 8. do 9. ure dopoldne št. 1 do 200, od 9. do 10. št. 201 do 400, od 10. do 11. št. 401 do 600, popoldne od 2. do 3. št. 601 do 800, od 3. do 4. št. 801 do 1000. V torek, dne 4. decembra, od 8. do 9. ure dopoldne št. 1001 do 1200, od 9. do 10. št. 1201 do 1400, in od 10. do 11. št. 1401 do 1600, popoldne od 2. do 3. št. 1601 do 1800. Vsaka oseba dobi 1 kg, največ pa 8 kg; kilogram stane 40 vin.

Sladkor. Stranke se opozarjajo, naj ne hodijo po nepotrebnem na magistrat radi sladkorja, ker se bode sladkor nakazal trgovcem, kakor hitro bode došel v Ljubljano, gotovo pa tekom prihodnjega tedna. Stranke se prosijo, naj nekoliko potrpe, ker krivda, da sladkor še ni došel, ne zadene ne magistrat, ne sladkorno centralo, ki se neupretnoma trudita, da se prometne ovire kolikor mogoče odpravijo. — Radi zamude pa ne bode nobena stranka trpela škodo, ker se bode dobil sladkor na vsako nakaznico.

Primorske novice.

Nj. ekselencija prevz. gosp. knez in nadškof dr. Fr. Sedej, ki je bil zadnji čas nekaj bolan, je odpotoval v svojo nadškofijo na Goriško, da se osebno prepriča o stanju dušnopastirskih in drugih razmer ubogeja goriškega ljudstva. Ko se vrne, bomo poročali.

Zadušnica po dr. Jan. Ev. Kreku. »Edinost« poroča: Jugoslovanski Trst je večeraj proslavil spomin velikega apostola Jugoslovanstva, nepozabnega dr. Jan. Ev. Kreka, slovesno mašo-zadušnico, ki se je darovala ob 9. jutraj v cerkvi sv. Antona novega, in nato sledečim mrtvaškim opravilom ob svečanostno opremljenem kata-

falku sredi cerkve. Prostrani prostori tega največjega tržaškega svetišča so se napolnili skoraj do zadnjega, tako da se gotovo ne motimo, če trdimo, da je bilo navzočega dva do tretisoč našega občinstva, ki je hotelo na ta način izkazati čast velikemu pokojniku in pomoliti za pokoj njegove blage duše, ki sme z zadovoljstvom zreti sem doli na našo narodno nji-vo, na kateri je že tako obetajoče vzklilo seme jugoslovanske edinosti, bratstva in svobode, katero je posejal on, da je nikdar in nikoli ne zadusi ljubika, ki jo skrivoma, kot tat v noči, skuša za njim natrositi med to njegovo zlahtno posetev sebični, samoljubni sovražnik naše pravde. Zastopani so bili pri opravi prav vsi sloji tržaškega slovenskega prebivalstva, brez razlike stanu, brez razlike vere, katoličani in pravoslavni, civilno prebivalstvo in vojaštvo, častništvo in moštvo, uradništvo, trgovstvo, meščan in okoličan, dame v svili in kmetske ženske s košaro v roki: vsi v spomin na velikega moža z veliko mislijo, edino rešilno, edino osvobodilno. In tedaj, ko so po končanem opravilu zadoneli po cerkvi mogočni, pretresljivi akordi »Usliši nas, Gospodi!« — tedaj se nam je zdelo, da se vsa ta tisočero glava množica vtaplja v to divno molitev, ne toliko, da bi dal Gospod mir in pokoj njegovi duši — saj si ga je itak sam zaslužil pokojnik s svojimi blagimi deli, s svojimi križi in trpljenjem — temveč da izprosi blagoslova za uresničenje one velike pokojnikove in naše ideje, kateri je pokojnik živel in umrl! Da, usliši nas, Gospod, da nikdar ne vzkali med nami otrovno seme izdajalcev naroda jugoslovanskega, usliši nas, Gospod, da naš narod edin in složen doseže svoj končni cilj, da bo na svoji zemlji le sam svoj gospod! — Politično vodstvo tržaškega Jugoslovanstva je bilo zastopano po odboru političnega društva »Edinosti« s predsednikom dr. Josipom Wilfanom na čelu, zastopana so bila nadalje vsa naša narodna društva in zavodi, sploh vse, kar ima narodnega naš Trst. Omenimo naj posebej še tudi naše mladenke v pestri narodni noši. Le žal nam je, da se te tako povzdigujoče svečanosti ni mogla udeležiti naša šolska mladina, da bi si bila ob tej priliki zapisala v svoja mlada, sprejemljiva srca večni spomin na moža, ki je s svojim življenjem in svojo smrtjo ravno njej, naredevi bodočnosti, ustvaril temelj, na katerem se kdaj zgradi njena, narodova sreča. — Pevski zbor, ki je pel latinski »Requiem« in potem nagrobno »Usliši nas, Gospodi!«, je vodil gosp. Mahkota. Katakalk je brezplačno svečanostno opremilo Stibilovo »Novo pogrebno podjetje«.

Vsem beguncem županstva Podgora naznanjamo, da je dne 22. nov. t. l. odbor zastopnikov ogledal vsa stanovanja in poslopja cele županije. Žal, da moramo poročati tozadevno žalostno vest, da je vrnitev beguncem še popolnoma nemogoče. V celem županstvu, ki je šlo pred vojno 648 hiš, je mogoče popraviti sedaj samo še hiše pod št. 245, 244, 328, 273, 49 in 25, v Podgori in v Pevmi št. 129. Toda tudi te so brez oken in vrat. Dalje stoje pokonci tudi nekaj hiš od zemljišča g. župana do Grojine. Toda vse so brez zunanje in notranje lesu. Istotako je tudi nekaj hiš v občini Sv. Maver in Podsatotin. V Oslavju je približno 50 hiš, ki so popolnoma izginile, da ni poznati, kje so bile zgrajene. Obdelovanje polja je tudi nemogoče, ker je vse polno ovir. Zupanstvo Podgora sporoča beguncem, naj ostanejo na svojih mestih. Blagorodnemu gospodu državnemu poslancu Fonu, ki si je ogledal naše razvaline, se toplo priporočamo.

Redarja zabodli. Minolo noč je redar Alojzij Mahorčič v Trstu opominjal družbo pijanih moških, naj ne prepevajo na vse grlo. Ker opomini niso zalegli, je zagrozil z aretacijo. Tisti hip p. ane eden izmed družbe nadenj in mu zasadi nož v prsi tako globoko, da je ranil tudi želodec. Nato so zlikovci zbežali. Težko ranjenega redarja so kasneje našli in prenesli v bolnišnico, kjer so ga takoj operirali; njegovo stanje je smrtno nevarno.

Mlad ubijalec. V Pragi je 14letni Jožef Randa med prepirom zabodel 16 letnega Jožefa Hrkala, ki je bil takoj mrtev.

Velika tatvina. V sarajevski deželni pivovarni je bilo v zadnjem času ukradenega za 20.000 K raznega blaga. Tatvine je izvršil pivovarniški uslužbenec Mane Radmanović, ki so ga zaprli.

Nov žalosten slučaj v Trstu. 13-letno Viktorijo Černe v Trstu je zasačila policija, ko je za oderuške cene prodajala — na račun nekega natakarija — cigarete. Deklico so izročili mteri, da jo kaznuje. Par dni nato je deklica odšla z doma in se ni več vrnila. Včeraj so našli na stopnicah onesveščeno; zastupila se je bila s karbolno kislino. Prenesli so jo v bolnišnico, njeno stanje je težko.

Gospodarske beležke.

Kako se dela z rekvirirano živino in z drugim blagom. »Straža« poroča: V zdajšnjem času sta se pripetila na Štajerskem dva slučaja, ki sta zbudila med prebivalstvom veliko nevoljo. Na neki železniški postaji na Srednjem Štajerskem je stalo od 31. oktobra do 9. novembra zvečer 16 vagonov, v katerih se je nahajalo 132 glav živine, ne da bi bili vagoni z živino spr-

vili na kraj, kamor je bila namenjena. Za živino se je po nepotrebnem porabilo več vozov krme in živina je tudi pri tem shujšala za najmanj 20 odstotkov. Na kolo-dvoru v Lipnici se je skozi več tednov nahajalo 15 vagonov rekviriranega sena, in sicer na prostem. Dež je lil po krmi tako, da je bila skozi in skozi premočena: več kot dvomljivo je, ali bo imela taka krma, ki je bila podobna bolj gnoju kakor živalski krmi, še kaj redilne snovi v sebi. Oblasti neusmiljeno in z vso naglico rekvirirajo pri kmetu živino, krmo in živila. Potem pa mora živina čakati več kot teden dni, kar se je rekviriralo, se pusti na dežju ali pa se naloži na kupe v skladiščih, kjer trpi škodo ali pa postane nerabno. Tako se torej postopa z dragocenimi prideletki!

Transportna kriza. V železniškem odseku je železniški minister baron Banhans pri razpravi o predlogih glede na železniške jezikovne odloke o transportni krizi izjavil, da je to mogoče iskati vzroka v italijanski ofenzivi. Z ozirom na sedanji vojaški položaj in na odstranitev ovir na južni in severni železnici je upanje, da bo v najbližnjem času nastopilo občutno zboljšanje. Vlada je vse potrebno ukrenila, da se bo v bodoče bolj oziralo na civilne potrebe kot doslej.

Ceste čez Ribno na Bled, za katero se je izdalo že nad 70.000 K za same načrte pričakuje vsa bleška okolica. Vse turistijski in vojni promet radovljiškega okraja in ž njim vsa dežela, le ni. Učakal je ne bode ta rod, če se ne izvrši v dobi sedanje vojne, kajti po potoku te si lahko predstavljamo, kako bo z napredkom. Potrudili so se sicer župani in cestni odbori, oskrbnitva, zadruge in zastopstva, o pravem času; pred ofenzivo proti Italiji so v krepko podprtih vlogah na merodajna mesta opozorili zlasti na strateško važnost te vzporednice. Koliko gladkeje, brez nesreč, brez škode bi se bilo vršilo premikanje ogromnih mas, da se je zgradilo brzo, kakor je pri našem vojništvu navada, ena proga iz Radovljice na Bled in Bohinj. Za tujski promet po vojni bila bi ta kratica najmikavnejša izprememba letovičarjev, zlasti onim, od katerih imajo domačini največ, to je, ki se vozijo v avtomobilih, z izvoščiki itd. Teh pričakuje Bled in Bohinj po srečno dokončani vojni mnogo več kot doslej, vsaj je vprav premikanje čet opozorilo stotisoče na ta krasoto in zdraviljena poln kraj na našem planetu. Za Vintgarjem ni je romantičnejše točke v taki neposredni bližini Bleda nego so Bodešče peči s pogledom na Savico in Triglav ter hladna pot od mosta do mosta v vencu gričev od Ribenške gore do Boh. Bele, ki se ti odpre nad Selom. Glavarje, okrajne in deželne, poslanca, državne in deželne, vse župnije z dekanatom, stolno mesto, vse častne občane bleške zaprosilo se je za krepko intervencijo. Vojno ministrstvo izreklo se je, da je pripravljeno podpreti akcijo, če jo prevzame prometno ministrstvo. Tam pa zadeva leži v kotu in nihče je ne robeza. Deželni odbor je odgovoril, da je voljan vzeti stvar v roke takoj po poteku vojne, za sedaj da mu primanjkuje delavnih moči. Očividno vloge ni prav razumel. Ni se želelo, da izdela sicer kratko cesto dežela, marveč da pritisne tja, kjer imajo delavnih moči (ujetnikov) več kakor zadosti. Ta za-držek je prav sedaj temeljito odstranjen. Na stotisoče krenkih ujetnikov se valj od Soče sem v brezdelju in zmrzuč. Modre občine zaposlile so jih takoj in vstreženo je na obe plati. Zime nenavajenim Italijanom pride prav, če se z gibanjem ob de-lu za hudournike, ceste, na polju, kolodvoru, ker povsod smo jih videli n. pr. na Dovjem, ogrejejo

našem slučaji se gre dolj za malo progo Ribno — Milno, 2 do 3 kilometre. Del od Lancovega do Ribnega je kolikortoliko že izpeljan. Prepričani smo, da posodi orodje vsak kmet sam, ter prehrani po enega delavca, če bi, povda'am, če bi, merodajni činitelji tega več ne zmogli. Od tako vplivnih častnih občanov, kakor jih ima Bled, bi človek pričakoval, da bi se dele dalo sprožiti kar na sam miglaj. Če pa so pre zaposleni, prevzemo naj naši poslanci sicer malo toda pomembno to za-delo kar najhitreje v roke, da nas ne ovre zima in ne prehitijo vojni dogodki tako, da zamudimo i zadnjo ugodno priliko. Od 300 tisoč vjetnikov pa da bi nam jih nihče ne izposloval nekaj stotin za mesec ali dva? Gospodje, ali si hočete res nakovati neizbrsno očitane ene generacije, da se po-vsem pripravljeno delo ni dočnalo in ma-lomarno zapustilo najugodnejše trenutke? Ne moremo verjeti.

Iv. Nep. P.

Prisilna napoved vrvi iz jeklene žice in žice iz raztopljenega železa. Po ministrskem ukazju z dne 30. oktobra 1917, drž. zak. št. 428 se morajo naznaniti naslednje zaloge vrvi iz jeklene žice in žice iz raztopljenega železa, pri katerih je žica debela 0.2 do 6 mm, brez razlike popreč-

nega prereza vrvi, ako je vrv dolga 20 metrov ali več: 1. Vrvi, ki so v zalogi, 2. rezervne vrvi, 3. vrvi, ki se nahajajo na nerabljenih transportnih napravah (železnica-h na vrvi, napravah za spravljane rud, napravah za nakladanje itd.), strojih ali čem enakem ali v drugih napravah, ki se ne obratujejo. Od naznanilne dolžnosti po točki 2 so izvzete rezervne vrvi, ki so brezpogojno potrebne za vzdrževanje pro-meta obratovanih javnih transportnih za-vodov (železniških in plovstvenih podjetij) ali za nemoteno spravljane rud v obrato-vanih rudniških podjetjih. Naznanilna dolž-nost po točki 3 velja, vseeno ali je trajno ustavljen obrat naprav ali strojev ali se li namerava pozneje zopet nadaljevati obrat. V poslednjem primeru je treba navesti, kdaj se bode obrat najbrže zopet nadalje-val in kako dolgo bo trajala raba. Kadar se prekine obrat, kar se dogaja v rednem poteku trajnega obratovanja, kakor na pri-mer o priliki potrebnih popravil, to ne osnuje naznanilne dolžnosti po točki 3. Naznanilo je podatki po stanju 3. oktobra do 20. nov. 1917. Ako se ustavi obrat na-prave ali stroja po 3. nov. 1917, je treba naznaniti to c. kr. trgovinskemu minist-rstvu v 8 dneh. Za naznanilo je porabljeni edinole, naznanilnice, ki so založene v tr-govinskih in obrtnih zbornicah. Izpolnjene in podpisane naznanilnice je poslani na c. kr. trgovinsko ministrstvo. Take vrvi se brez posebnega dovoljenja trgovinskega ministrstva ne smejo niti podelovati, niti otujiti. Predpisom je zavezan vsakdo, ki ima vrvi zgornj omenjenih vrst v po-sesti ali za druge v hrambi. Izpolnjuje naz-nanilnico je treba paziti na to: V razpre-delku »Opomni« je navesti vsako vrv, ali je v zalogi, ali je rezervna vrv ali se li na-haja na nerabljenih transportnih napravah (železnica-h na vrvi, napravah (železnica-h na vrvi, napravah za spravljane rud, na-pravah za nakladanje itd.), strojih ali čem enakem ali v drugih napravah, ki se ne obratujejo. V poslednjem primeru je nave-stiti vrsto naprave, zakaj in kako dolgo bo najbrže ustavljen obrat. Prestopki se kaz-nujejo z denarno globo do 20.000 K ali z zaporom do 6 mesecev. Konečno se opo-zarja na to, da se morajo predpisane na-znanilnice radi v sedanjih poštinih razme-rah pravočasno nemogoče predložiti sa-moumevno vsaj potem kar najhitreje po-slati c. kr. trgovinskemu ministrstvu, ker bi bila opustitev kaznjiva.

VII. vojno posojilo. Pri Kranjski de-zelni banki v Ljubljani so nadalje podpisali vojno posojilo med drugimi sledeči: Denarni zavod v Ljubljani 200.000 K; občina Žiri 20.000 K; župni urad v Svibnem 5000 K; žup-ni urad Mavčiče 2000 K; župni urad v Ko-mendi 5000 K; župni urad 5000 K; Jožef 2400 K; Znidarski & Valentič 5000 K; Franc Miklavčič 1000 K; Jožef Pintbach 1000 K; Jožef Pintbach ml. 1000 K; Jožef Zajc 1000 K; občina Senčur 5000 K; občina St. Vid pri Vipavi 5000 K; občina Studenc 10.000 K; občina Preseera 4500 K; občina Krtna 10.200 K; občina Leski potok 6000 K; občina Kotredež 1000 K; občina Brezovica 5000 K; Franc Jenko 800 K; Ivan Korč 2000 K; občina Jesenje 1000 K; občina Kilovč 500 K; Janez Košir 3500 K; Franc Ferjančič 100 K.

Za nadaljnje prijave se priporoča oficijelno subskripcijsko mesto Kranjske deželne banka v Ljubljani.

VII. avstrijsko vojno posojilo. Pri Ljub-ljanski kreditni banki v Ljubljani je do inkl. 29. t. m. subskribiralo 381 strank K 3.684.600 VII. avstrijskega vojnega posojila. Med dru-gimi so vpisali sledeči gg. in zavodi: Alojzij Vodnik, posestnik in kamnosek, Ljubljana, K 30.000; Mestna hranilnica v Radovljici K 24.050; Hranilnica in posojilnica v Železnikih K 12.400; Mestna hranilnica v Kam-niku K 5000; dr. Ivan Tavčar, žu-pan ljubljanske K 4000; Avstrijec Kunc, črno-melj K 2000; J. Samec, veletržec, Ljubljana, K 10.000; Marija Dolenc, Ljubljana, K 1000; Vincenc Jan jun., Delagobrd pri Gorah, 2000 K; Zofija Pirc, vdova lekarnarja, Idrija, K 1000; Stefan Štekar, Ajdovščina, K 5000; Ma-rija Jelenec, Dolenja vas pri Škofiji Liki K 3000; Ludovik Knefel, c. l. kr. podpolkovnik, Ljubljana, K 1500; Pavel Koser, Ljubljana, K 1000; Ivan Zima, Grabče p. Gorje, K 2000; Jos. Virant, Velike Lašče, K 2000; Mestna hranilnica v Kamniku za svojo stranko K 600; Čevljarska zadruga v Ljubljani, K 100. — Pri podružnicah v Celju: Kmetijska posojilnica na Vrhniki K 10.000; Jurij Naglič, Ljubljana, K 4000; Jakob Pinter, Vizore, K 2000; Josp Weixl, župnik, Križovci, K 1000; Viltor Nas-ko, Celje, K 1000. — Pri podružnicah v Cel-ju vcu: dr. Janko Breic, Celovec, K 10.000; Janez Vidovic, stolni kanonik, Celovec, K 8000; Matija Weiden, župnik, Otmanje, K 3500; Jernej Roblek, Kazaze K 1000; Janko Globač, Celovec, K 8000; G. Schrabl, Zo-home, K 400; Pavel Starc, Slov. Plajberk, K 2000; Terezija Povodeni, Slov. Plajberk, K 1000; Janez Wieser, prešt, Podkurnos, K 1000; Rupert Kruschitz, Velinjavas, K 1000; Janez Schuster, župnik, Sveče, K 2100; Hranilnica in posojilnica v Smihelu, p. Plajberk, K 50.000; Martin Kovac, stolni župnik, Celovec, K 2000; Ana Gasperšič, St. Janž, K 2000; Uršula Male, Podinjavas, 1000 K; J. Hribar, Podinjavas, 2000 K; Kati Vidovic, Celovec, 500 K; L. Erz-in, vojni kurat, Celovec, 200 K; Viktor Ruprecht, administrator, Sveče, 100 K; Terezija Kramer, Logavas, 200 K; dr. Martin Ehrlich, prelat, Ce-lovec, 500 K. — Subskripcijski rok konča dne 3. decembra t. l., vsled česar se p. t. reflek-tanti opozarjajo, da čimprej priklasio svoje prijave pri oficijelnem subskripcijskem mestu, Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani, oziroma njenih podružnicah v Solitu, Cel-lovu, Trstu, Sarajevu, Gorici (t. l. Ljubljana) in Celju.

Zadržba velike nemške ladje delnice v Splitu. Iz avstrijskih ladje delniških kro-gov poročajo, da so sklenili avstrijski in nemški lastniki ladje delnic in ladij usta-noviti konzorcij, kateri bi zgradil v Solitu

moderno ladjedelnico. Inicijativo in pre-moč v tem konzorciju imajo Nemci iz raj-ha, ki si hoče, na ta način pridobiti važ-no postojanko na dalmatinski obali. — Kje pa je naš jugoslovanski kapital? Zdra-mimo se in pojdemo na delo, dokler je še čas.

Razne novice.

— **Zanimiv jedilni list.** Poročevalo nam piše, da se je tudi njegov sin kot eno-letni prostovoljec udeležil zadnje soške ofenzive, kjer ga je zasula mina, potem pa se napadla malarija in legar. Nezavednega so prepeljali skozi Ljubljano v Varaždin v Slavoniji. Bil je tako slab, da so že splošno obupali nad njegovim življenjem. Le temeljiti izvedenosti in najskrbnejši negi tamošnjih zdravnikov se je posrečilo rešiti mlado življenje. Mladenč je neverjetno rago okrevljal. Zelo zanimiv je jedilni list. Evo ga: zjutraj ob 8. bela kava, ob pol 9. čaj z rumom, ob 9. mleko, ob pol 10. čokolada, ob 10. vino, ob pol 11. neke vrste čokoladni piškoti, ob 11. kosilo: dve juhi, mlečni riž, sesekano meso v omaki, nežen krompir, močnata jed in vino; ob 1. čaj, ob 2. mleko, ob 3. čokolada, ob 4. jaj-ce in čaj s konjakom, ob 5. juha in ob 8. večerja: juha, mlečni riž, vinska polivka in krompir, pečeno meso (navadno zrezek) in vino. Po večerji čaj, še ena juha in 5 cigaret! Če to ni postrežba, potem ne vem, kaj naj bo? In še nekaj: ob 10 in ob 4. po eno jajce Klobuk dolil ni čuda, da je mladi bolnik pisal, da ima vsega dovolj, ni treba ničesar pošiljati ali skrbeti zanj, ker je v prečdobrih rokah. Drugo pismo: okrevljal sem in so me prepeljali kot re-konvalescenta na Dunaj. Hrana dobra. Po-šljite mi čimprej več kruha, denarja in tobaka...

— **Roparski umor v Bosni.** Iz Sara-jeva poročajo: Topničar Stefan Klakolič je vozil te dni več oseb na lov. Ko se je družba vrnila k vozu, je našla Klakoliča zadavljenega ob izpreženem vozu. Konja z ovrmo so roparji odvedli. Zločina so osumljeni cigani.

Grof Karolyi se približuje Angliji. Iz Fran-covom. »Az Est« poroča: Grof Kar-olyi, ki biva v Bernu išče stika z Angleži in s Francozi.

Kako se spoznajo pristni demanti od ponarejenih. V nekem švedskem listu je objavil strokovnjak, kako je spoznati pristne demante od ponarejenih. Sedaj, v vojnem času, se mnogo več demantov po-kupuje — pripoveduje dražgotinarij — nego se jih je v normalnih časih, zato je je ko-ristno, da spoznamo znake pravih in po-narejenih demantov. Soloh je več načinov, kako se razločijo pravi demanti od po-narejenih. Eden naštetih načinov je, preizkušati kamen na steklu. Dobre imita-cije nujajo sicer sled na steklu, na ga ne prerežejo. Če na se s pravim, pristnim de-mantom le lahko potegnemo preko stekla, je prereženo in pri najmanjšem pritisku raz-pade. Po drugi, tudi stari metodi, čeremo kamen, ki ga imamo preizkusiti, med dva kovana denarja, ki jih krepko skrujaj tisti-mo. Pristnemu demantu to prav nič ne škoduje, dočim se ponarejeni draguli no-škoduje na roboh, o čemer se lahko prepri-čamo s povečalnim steklom. Če je demant popolnoma čist in suh, se napravi lahko tudi tale preizkušnja: Denimo na kamen kapljico vode in jo potem skušajmo pre-makniti z iglo. Če je kamen pravi, gre voda za iglo, ne da bi kaplja razpadla. Ako im-a na ponarejen demant, se zdrobi kaplja pri najmanjšem dotiku s konico igle. Drugo zanesljivo preizkušnjo se napravi lahko s pomočjo steklenice vode. Položimo v njo kamen; ako je pravi, se jasno odlikuje v vodi, če je pa ponarejen demant, ga na skoraj ni zaznati. Tudi vzamemo lahko bel papir, na katerem smo naredili črno liso, in držimo pred njo v mali razdalji kamen. Če je kamen pristen, se madež jasno v njem zrcali, v ponarejenem demantu se zrcalijo samo krogi, a še ti megleno. Ako giblomo s pristnim demantom semintja po rdeči ali belo pisanem flagu, je nemogoče razločiti barvi, dočim vidimo pod umetnim deman-tom barvi docela dobro. Navadno ni prist-ni kamen takole pravilno brušen kakor po-narejeni. To pa vsled tega, ker se kamni kupujejo na tehtnico, torej je treba gledati, da pri brušenju kar najmanj od svoje teže izgubijo, dasi v škodo njih pravilni obliki. Če gre na za umetni kamen, se brusac po-trudi, da napravi kar se da pravilne pri-zme. Med poznavalci demantov je mnogi, ki je prepričan, da pravi demant od po-na-rejega le tedaj sigurno spozna, če se do-takne kamna z jezikom. Trdi in zgotavlja se tudi, da je pravi demant dokaj bolj hladan nego porarejeni. Za najbolj zanesljivo preizkušnjo velja pa preizkušnja s pomočjo glinastega klinčka. Znak, narejen z glina-stim klinčkom na steklu ali drugi tvarini, vsebujejo kremen, se ne da odpraviti in odstraniti niti z najbolj skrbnim otiranjem, celo tedaj ne, če se briše steklo s pomočjo kakšne kisline. Kamen, kateri ima biti pre-izkušen, dobro osušimo in potegnimo pre-ko njega z glinastim klinčkom. Nato ga skrbno obrisimo z otiračo. Če je kamen

pravi, izgine praska skoraj precej, če se pa napravljena praska ne da odstraniti, gre sigurno za ponarejen kamen.

12 vagonov brzojavnih drogov zgo-relo. V Krajevem Gradcu je zgorela na kolodvoru 12 vagonov brzojavnih drogov.

Trideset milijonov v dobrodelne svrhe. Finski deželni svetnik Kordelin, katerega so ruski mornarji ubili, je zapu-stil v svoji oporoki 30 milijonov finskih mark v dobrodelne svrhe.

Za sedem milijonov papirja v ognju. Iz Stockholma poročajo, da je pričela go-reti velika tovarna za celulozo v Karsaer-ju. Papirna masa, vredna sedem milijonov kron, je v plamenih.

Poskušaj samomor praporščaka. Pra-porščak grof Friderik Gatterburg si je prerezal žile na levi roki z britvijo, hoteč tako končati svoje življenje. Prenesi so ga v bolnišnico. Baje je storil to radi družin-skih sporov.

Sin generala Kornilova v Pragi. »Zeit« poroča: V soboto so v Palackega ulici na Vi-nogradih aretirali ruskega vojnega ujetnika, ki je pobegnil iz nekega tabora. Ko so ga vprašali za ime, je povedal, da je sin bivšega ge-neralisa ruske armade Kornilova.

Ko lone solnce.

(Neutešene misli in želje.)

(Vinko Gaberc.)

Solnce se nagiba k zatonu. Tako ne-rado, a vendar sigurno leze k robu obzor-ja, da se mi zdi, da je bolnik, ki hrepeni k svojemu koncu. Nerač gre, a vendar izra-ža njegov nestrpn nemir hrepenenje za koncem. Zdi se mi, da vidim dobrodušen obraz solnce, zalit v solzah, nemara, ker mu je žal za izgubljeni dan, ki je narodom premalo ogrel dušo in srce, ali pa, ker je videlo le bedo in gorje na svojem že toliko sbojenem potu. Rahlo, nevidno polze za božjo milost, da se skrije nam, ki nismo vredni njegovih dobrot.

Tudi jesenski večeri me izvabljajo iz mojega brloga. Želja za zlato lučjo, hrepe-nenje po sliju svobode me goni tja na vrh, da se navzajem se zadnjih žarkov, ki se love po morju, našem Krasu, furlanski nižini in tam po sivih slovenskih gorah. Na skalici med grmovjem posedam, ne meneč se, da li je udobno in varno čepeti tam na vršiču kamor sovražnik lahko uperi svojo silo.

Tu sedim in zrem tebe, solnce, zve-davo v božansko lice, da bi razbral kaj za-se, za narod svoj in za rodno grudo. Ne vidim, solnce, tvojih bajnih oči, ker jih zastira meglena koprna para, ne morem se pogledati v motrilec tvoje fiziognomije, ker si zavito v čar jesenskega večera.

A vendar, solnce, ki je poseblejena si-la, dobrota in večnost, solnce, ki si odsev božje milosti, daj, zasijaj mi v srce z med-lim žarkom, ogrej mi dušo le za trenutek, da ne otrpnem v mrazu zlobe in sovra-stva. Rad bi, da spoznam vsebino Resni-ce in Prave, želim dognati globokost ve-čnosti, doseči dno vsega žitja.

Solnce, ki s svojim zlatim vozom mo-gočnikov veličastno polze preko ita-lijanske zemlje, dežele naših nenasitnih so-sedov, povej mi, da-li vidiš upravičenost njihovih zahtev? Ti, ki motriš bado in sijaj, lepoto in grdobu, povej, da li ima oni na-rod toliko volje in sile, da prehodi naše gore, da preleti doline naše, da ukloni v okove naše grčave ljudi in da jih, če niso voljni, zmane v prah in pepel in sede k nji-hovim ognjiščem? Povej mi, solnce, govo-ri, ima-li Italijan v sebi toliko nemoralne sile, da bi bil zmogen naceriti nas z vsemi pri nas še neznanimi klicami plesni in gni-lobe in nam tako zagotoviti propad?

Ah, solnce, ne verujem ti; pa čemu se mi umikaš, skrivaš za kopreno? Daj, govori! Vidiš, tu-le, kjer prehaja Kras v ni-žino, nekoliko višje, se vlečejo okopi naši nasprotnikov. Tu so mejniki dobrega in zla, ki do tebe ne sega. Ti si izven sveta nad svetom in si radi sveta od neskončne neizprosne Volje, večne Smotrenosti name-njeno, da ubijaš mraz, preganjaš temo in gojiš življenje. Moreš-li, solnce, gledati, da hira, moj narod, da medli, umira? Za-kaj nisi pripekalo in prepeklo vse naše zemlje, je strdilo kakor kamen, da bi so-vrag, kopajoč našemu človeku glob, z nasilnim orodjem svojim mogel našim tlom izvabiti pač iskro upora, a nikoli izdreti niti ruše?

— In solnce, čemu uhajaš? Ponudi se še nekoliko, pa mi, ko že govoriti nočeš, vsaj z usmevom namigni, kaj imam misliti o bo-dročnosti...

Težka mi je glava. Kakor bi me ku-hala bolezen, me preletava vročina, kri mi polje po sencih, srce mi bije. Skoro me obdaja slabost. Glavo sklonim v dlan in mi-sli mi plovejo v velikanskih kolobarih, iščoči si trdnega obrežja liki valovi, ki jih je povzročil kamen, vržen v morje. Misli in želje me navdajajo, tako skromne, skoro medle.

Z morja zefir. Lahpa sapica me vzdra-mi. Dvignem glavo, da uprem oko v soln-ce. A njega ni. Ulovilo je trenutek in ne-opazeno zdrknilo k božji milosti. Brez od-govora.

Ah, kako je milostna.

Generalni polkovnik Borojević o 7. vojnem posojilu:

Upam, da bo uspeh VII. vojnega posojila vreden uspeha 12. soške bitke.

Borojević, gen. polkovnik.

Odločki iz spominov.

A. M.

V krasni glorioli se je rodil kristalno čisti dan. Pil sem baš skromen zajetek, ko me pokliče polkovno poveljstvo k telefonu. Kdo zna, če se ni kdo izmed mojih možakov na kak način pregrešil službeno? Vsak se pač rad izogne — če le more — in tedaj je bilo čisto treba! Kako sem se začudil, da zavzel, ko sem čul, da naj uredim svoje stvari za odhod k sodišču.

V trenutku je bilo vse v redu — na slovo pri znancih niti mislil nisem — slep in gluhi sem bil za vse. Pri poveljstvu sem se jedva poslovil od goriškega znanca, praporščaka V., na kar sem jo hitro odkuril. Toda, bolj, ko sem prihajal na varnejše, toliko živahnejše je deloval spomin — 37 dolgih vojnih mesecev sem delil vse muke, pa tudi vse jasnejše ure z vrlim polkom!

Ustavil sem se; pred menoj se je razprostirala peštra pokrajina, objeta od vseh strani s temno zelenimi gozdovi; nemo so zrle skromne kočice v skrivnostno daljo — kot drobna pika se mi je zazdela mitnica na gori ob rumunski meji. Vse tiho — brez življenja, le tu pa tam je hušnil oblak dima — nato zamolkel pok — »Sreča z vami!« —

Polagoma sem stopil novo pot — s praznino v srcu; kajti težko je ostaviti prijatelje in preizkušeno pot trpljenja — v katero smo se voljno ukovali. Vse težke ure, vsa poniževanja, vse je bilo pozabljeno — še se bo rodil iskren nasmeh — mili spev otožne pesmi — »do svidenja!«

Najprej sem se napotil v Črnoivce, da si preskrbim vsaj najpotrebnejše — toda kako razočaranje! Po sicer tečnem kosilu sem se poslovil praznih rok iz tega babilona.

Naš urad je v 6 km dolgi vasi — v vasi z osmero cerkva ter 2000 hišnimi številkami. Ne vem, če mi verjamete, pa je tako!

Življenje nam poteka enakomerno — brez romantike in tragike — zato ni čuda, da včasih trdim, da ni več vojne.

Ljudstvo je živahnejše narave, raznih ver in jezikov — toda vsi so si enaki v bedi, vsi edini v eni želji. Je res toli zaželeni konec — sata morgana? — Upajmo, da ne!

Pri boleznih na možganih, v mozgu, duševnih in živčnih boleznih odpravlja že sama naravna »Franz-Josef«-grenčica zastarela motenja v želodcu in črevesih, pospeši redno in izdatno odvajanje, poživljuje prebavo in zboljša slast do jedi ter je tudi pri daljši uporabi zanesljivo in milo učinkujoča, brez vsakega draženja.

Našla se je

čamska ura z zapestnico; dobi se v Ravni-karjevi ulici števil. 10 pri gđni. Rožnik.

Kuharica.

Išče se postavna, starejša kuharica, ki je zmožna samostojno voditi večje priprosto gospodinjstvo za takojšnji nastop službe. Zglasiti se je ali nasloviti ponudbe na Deželno mesto za vnovčevanje živine v Ljubljani, Turjaški trg števil. 1. 3103

Kovaški pomočnik

izurjen, več vsakega dela, se sprejme za takojšnji nastop. Plača dobra.

JOZEF KORDEŽ,

kolar in kovač,

3112

Sušak pri Reki.

Oskrbnik - delavec,

samec ali oženjen, ki je vajen poljedelstva in konj, se sprejme na graščino na Gorenjskem. Kje, se izve pri upravi »Slov.« pod števil. 3115.

Fotografski aparat

se prodaja. Oblika 6/9. Skoraj nov, z vso pripravo. Vprašanja na Franč. Soukal, trafika, Ljubljana, Pred škofijo.

Hiša z vrhom

se prodaja. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 3098, ako se pošlje znamka za odgovor.

Prodaja se

zimski suknjič

za dečka od 8—10 let in

telovadni aparat

za sobo, pri g. Jenkotu, Marije Terezije cesta števil. 7.

Sprejme se takoj pošteno dekle kot

učenka

v trgovino mešanega blaga Karl Jenčič, Loka pri Zidanem mostu.

Sprejme se takoj

kovač

(invalid) za kovanje konj in kmetijske dela. Hrana v hiši. Plača po dogovoru. Ponudbe na Ana Petek, Trbovlje II., Sp. Štajersko.

Potrji naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je Vsemogočni poklical našega skrbnega očeta, gospoda

Valentina Fister

hišnega posestnika, Radeckega veterana,

v 90. letu starosti, v boljše življenje. Pogreb bo v nedeljo popoldne ob štirih iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Valentin, med., sedaj kad. asp., sin.

Berta in Anica, hčeri,

V Kranju, dne 30. nov. 1917.

Posestvo.

V št. 415 št. Petersko predmestje 1. del s hišo na Dunajski cesti 60 s stranskimi poslopji in velikim prostorom za tesarsko in obširnimi šupami se ceno prodaja. Pojasnila daje dr. Rud. Bast, odvetnik, Gradec, Lessingstr. 7.

Trgovci!

Najceneje Vas stane blago naravnost iz tovarne.

Zahtevajte cenik.

»Tabakon« najboljši tobačni nadomestek.

»Kava« najboljši, sladki kavni nadomestek.

Kocke za juho, golaž itd.

Torbice za nakupovanje.

Vazelin za čevlje, maža za vozove itd.

Rudolf Cotič.

Zastopnik, Vrhnika.

Glasovir

dobro ohranjen, se odda v najem.

Naslov pove uprava lista pod številko 3113.

Dobro ohranjen, ne prevelik

harmonij

se želi kupiti za neko bolnišnico. Ponudbe s popisom in ceno na upravnishvo »Slovenca« pod šifro harmonij 3116.

Prostovoljna dražba

hišnega in gospodarskega poslopja, ter vrta v Dobravljah hišna števil. 3, pri Tomaju, se bo vršila dne 16. decembra 1917 v Tomaju v prostorih Hranilnice in posojilnice ob 2. uri popoldne, kjer se poizve tudi pogoje.

Načelstvo.

Potrjim srcem javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš iskreno ljubljani oče, oziroma stari oče, svak in stric, gospod

Josip Trdan

posestnik,

v četrtek, dne 29. novembra, ob 1. uri popoldne po kratki, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Truplo dragega pokojnika se dne 1. decembra prepelje iz mrtvašnice tukajšnje deželne bolnišnice v Ribnico. Pogreb se vrši v nedeljo dopoldne na ondotno pokopališče.

Blagega pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin.

Ljubljana-Zadolge pri Ribnici, dne 1. decembra 1917.

Žalujoči ostali.

Na čelu svoje kompanije je padel za dom in za cesarja 24. novembra t. l. Monte Tomatico

Juri Otujac

medicinec, nadporočnik v rez., odlikovan z zlatim zaslužnim križem III. reda z meči, s »Signum laudis« z meči in s Karlovim križem.

Njegovi zemeljski ostanki leže v Porecu pri Feltre.

Svete maše zadušnice se bodo brale 3. dec. v farni cerkvi v Škofji Loki.

Škofja Loka, dne 28. novembra 1917.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Za premnoge izraze pristrčnega sočutja, ki so mi došli povodom prerane smrti mojega ljubljenega soproga, za obile dokaze pravega, iskrenega prijateljstva izražam tem potom v svojem kakor v imenu svojih otrok in svojega zeta vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, osobito tukajšnji duhovščini, županstvu, orožniški in finančni postaji, gasilnemu društvu, pevcem ter drugim zastopnikom, delavcem in delavkam tovarne, najpristrčnejšo zahvalo.

Mengeš, dne 1. decembra 1917.

Filomena Stemberger.

Posestvo Vel. Hum

K današnjemu oglašju o prostovoljni javni dražbi tega posestva se pripominja, da se objavljena dražba vrši dne 12. dec. 1917, ob 10. uri dopoldne, na licu mesta in ne dne 4. t. mes., kakor stoji v oglašju na drugem mestu.

Slovenske me.e.

»Narodni List« piše:

Jugoslovanska deklaracija z dne 30. maja v dunajskem parlamentu je bila navdušeno sprejeta pri vseh Jugoslovanih: Slovencih, Hrvatih in Srbih. Izjemo delajo, ne vsi, ampak jako malo število moslimov, a la Arnautović. Kajti pristaši Ademage Mešića so za ujedinjenje, pa tudi dra. Bošagića pod nekimi pogoji. Hercegovski moslimi, zlasti naprednjaki, so vsi za ujedinjenje. V monarhiji nas je osem in pol milijona, a od teh je samo 600.000 moslimov. In še od teh je le neznaten del proti ujedinjenju, a to le iz nepoznanja stvari. Moremo torej trditi: dvajseti del prebivalstva, pa tudi če bi bil dvanajsti, ali celo tretji del, ne odločuje, ko je večina naroda za ujedinjenje.

Slovencev je 1.600.000. Po teritorialni kontinuiteti pa se slovenska posest nadaljuje tudi v Italiji, kjer je 60.000 Slovencev, ki so bili ob urejevanju mej z Italijo črtovani po komisiji, v kateri ni bilo naših ljudi. Razun tega je mnogo Slovencev v Ameriki — pa tudi na Ogrskem.

Najhujše med vsemi trpe v narodnem pogledu Slovenci na Koroškem. Najmočnejši odpor in sloga pa kažejo Slovenci v Trstu in v tržaški pokrajini in v Istri. Poslanec Grafenauer je govoril v parlamentu o »celovškem vilajetu«. Hotel je reči s tem, da Slovenci na Koroškem trpe huje, nego so trpele narodnosti — na Turškem! Podobno se godi tudi Slovincem na Ogrskem in v Italiji. Ali niso to suženjski odnosi? Mari se to po vojni ne izpremeni? Ali naj najhujše zločinstvo zabranja narodu, posluževati se materinega jezika ter mu usili tu jezik? Ogrska in Italija delate že tako, dočim je v Avstriji nekoliko bolje. — Vendar treba poudariti, da so Slovenci segali do Tirola in da jim je pripadala vsa Koroška, kjer so na Gospodstvu polju ustoličali slovenskega vojvodo. Omeniti treba, da je bil Celovec pred petdesetimi leti slovensko mesto. Ali germanizacija je pomnila vse in Slovenci so se komaj ohranili v južni Koroški.

Danes, ko se toliko govori in piše o ujedinjenju Jugoslovancev v habsburški monarhiji in je dunajska deklaracija najvažnejša politična točka, treba natančneje opozoriti tudi hrvatsko javnost, kod teko slovenske meje.

Pisec — »dr. B.« — riše potem topografske in etnografske razmere pokrajin, v katerih žive Slovenci in začrtuje naše slovenske meje.

Glede tržaške pokrajine navaja, da živi v njej 70.000 Slovencev. Sela po okolici so slovenska, istotako tudi periferije mesta. Pa tudi Trst je bil v starih časih slovensko mesto. To dokazuje zgodovina in potrjuje tudi imena raznih ulic in cest, ki pa jih je izbrisal italijanski nacionalizem zadnjih let. Vlada je podpirala Italijane. Tako je prišlo, da je Trst danes po večini italijansko mesto — istotako kakor mnoga mesta v zapadni Istri — od Pirana do Pule.

V Istri žive Slovenci v severnem delu. Na jugu so vsi Hrvati. Na zapadu Istre, ob morju, žive Italijani — ali, takoj pred mestnimi vrati je še slovenski ali hrvaški kmet! Mnoga imena istrskih Italijanov končujejo na »-ič«, kar je najboljši dokaz, da so to raznarodeni Slovani. Na istrskih otokih ni Slovencev — so sami Hrvati. Ti Kvarnerski otoki so spadali k Hrvatski kraljevini, hiši knezov Frankopancev. Pred sto leti so spadali otoki k Dalmaciji.

Avtor zaključuje: Tako smo opisali slovenske meje, v katerih živi del našega slovenskega naroda, ki je v času narodnih hrvaških kraljev pripadal h hrvaškemu kraljestvu, čegar vlast je segala do tja v Koroško. Ko se omenja dunajska deklaracija, s katero zahtevamo narodno posest, mora tudi širša javnost točneje poznati meje, do katerih sega slovenski narod.

Opustošenje Solkana.

(Izvirno poročilo »Slovenca«).

24. novembra 1917.

Solkana leži ob vznožju sv. Gore in sv. Gabrijele ter sv. Katarine, ima torej nasproti tem višinam podobno lego kakor Šempeter nasproti sv. Marku in Šobru. Bili pa so se za te višine najhujši boji. Na sv. Katarino in proti sv. Gabrijele so Lahji od jugovzhoda mogli pošiljati svoje čete le preko Solkana. Solkan temu primeru tudi izgleda. Strahovito je razdejano. Od farne cerkve do državne ceste in do »Klanca« je vse ena sama neizmerna groblja. Kdor hoče od državne ceste iti proti cerkvi, mora iti le preko hribov in dolin groznih razvalin. Le sem pa tja molé iz njih kosovi zidov, ki delajo pa vse pozorišče še bolj žalostno. V cerkvi je razsajal požar; granate so jo podirale. Vsa tla so pokrita z ruševinami oboka in streha, ki je nikjer več ni ter z zidovjem, ki je na tla popadalo. Cerkvinih klopi nikjer več ni, nikjer kaknega sledu spoved-

nic, nikjer prižnic, nikjer krstnega kamna, nikjer krasnih orgelj in kora. Oltarji deloma še stoje, ampak krog njih leže drobci oltarnih miz in marmornatih plošč, s katerimi so bili odteti; krog in krog vidiš glave in razbite roke in noge kipov angelov. Nikjer nobene slike v oltarjih; povsod ti zija strašna temna praznina nasproti. Tabernakel na glavnem oltarju je razdejan, in popolnoma razdejana tudi mramornata obhajilna miza; grobnico pred glavnim oltarjem so nevidne sile odprle in črna jama pred teboj ti pravi, kako grozno je na tem svetem kraju vojska razsajala. V oltarju Matere božje stoji še kip — a brez zlate krone na glavi, brez zlatih okrasov, brez svilene odeje, brez pajčolan, le gol kip tam stoji; glava mu je ranjena in zdi se ti, kakor bi kri prihajala iz nje... To je pogled, ki človeka v dno duše pretrese. Zvonik je na severovzhodni strani razbit in zvonovi so bili popadali iz njega. Nikjer jih ni več! Uboga solkanska cerkev! Boš izopet kdaj mogla vstati iz neizmernih razvalin, v katere te je nesrečna vojska zasula?

Nič manj žalosten pogled nudi cerkev sv. Roka na domačem pokopališču na Gorišču. Tudi ona je vsa zrušena. Strop in streha so na tleh. Požar jih je bil uničil, povzročen gotovo po kaki zažigalni granati. Oltarji so vsi končani; ni jih več; tudi prižnice ni več. Zidovi, ki so še ostali, so strašno poškodovani; zidovi za glavnim oltarjem sploh porušeni. Mrtvašnica na pokopališču je tudi deloma razdejana. Sploh so granate solkanske pokopališče prav mnogokrat zadevale. Na dnu ene take kotline te gleda snežnobela lobanja; med grobovi pa letajo podgane — —

Na severni strani pokopališča pod zidom se nahaja še vedno ogromna množina velikokaliberskih sovražnih granat; zložene so v vrsto, druga na drugo. Neposredno pred cerkvijo, a še na pokopališču se pričinja vzpenjača, ki gre po zraku gori na »Hum«. Sedaj je stroj razbit; vzpenjača pa še vedno stoji. Onstran državne ceste med to in ono, ki vodi na Sv. Goro so Lahji pripravili pokopališče za svoje vojake. Ogromno je. Stotine in stotine jih tukaj počiva.

Sploh je veliko pokopališč po Solkanu. Drugo veliko pokopališče se nahaja na vrtu župnišča ob cesti južno od njega. Zidu ni več. Župnišče razvalina. Pod župnišče so Lahji od dvorišča in brajde sem napravili podzemeljski rov. Na dvorišču je neizmerna množina žice in železnih drog. Pokopališče samo je precej lepo urejeno, najlepše, kar jih je v Solkanu. Tudi precej lepih nagrobnih, iz cementa napravljениh spomenikov je v njem. Pisani so pesniško, ognjevit, kakor znajo Lahji; a sovraživa do nasprotnikov celo na teh spomenikih miru in smrti niso znali zatajiti. Na enem bereš: Pinella Giovanni / Temente del 94° Regg. Fant. / per non cedere un passo / della terra d'ITALIA / in cui primo aveva messo piede / cacciandone i turpi contaminatori / tre giorni e due notti / con calabrese tenacia / tenne contro i replicati contraattacchi / i pochi soldati, che erano con LUI / solo illuminandoli / scaldandoli / colla purissima anima / del proprio gran cuore. — Morto 27 - 8 - 1917 — Veliki S. Gabriele / Posero i compagni d'arme. — »Turpi contaminatori« ime-nujejo Lahji naše vojake, ki so branili to, kar je bilo njihovega! Človek ne ve, ali bi njih fanatizem pomiloval ali se ogorčeno obrnil od njega.

Grajsko poslopje nasproti župnišču je po granatah strašno poškodovano. Drugače od župnišča do Droča nekateri zidovi še stoje, toda znotraj je prav vse porušeno. Zastoj upa, da bi tu kaj dobil od svojega nekdanjega imetja. Ne perila, ne obleke, ne pohištva, ne kaj drugega ne pričakuje. Vse je zginito. Tiste hiše, ki so stale nasproti kavarni: Makčeva, Ravnikova, Boštjančeva itd. tvorijo tak kup razvalin, da ne veš, kje je stala ena, kje druga. Tudi Marušičeva je grozovito strta.

Ob Doljakovi ulici na potu v »Zabji kraj« so hiše navidezno nekaj ohranjene. Toda samo navidezno. Te hiše gledajo proti sv. Katarini in njih zidovi so v pritličju vsi spreminjeni v trdnjavsko zidove, iz katerih zija ven strelne line. Zadaž za hišami po dvoriščih so bivali v kritjih laški vojaki; po brajdaš so pa pokopališča. Eno tako je tudi v Čubejevi brajdi. V nekaterih grobih počiva kar po 10, 16, tudi 20 vojakov. Rojstna hiša dr. Srebrniča je opustošena. Le zidovi še stoje; vse kar je bilo nad njimi, je bilo odnešeno, celo tramovi odžagani in deske, ki so delale pod v pritličju, v prvem nadstropju in pri kašči, kdo ve v katere rove ali kaverne premeščene. Zidovi pa se majajo. Kjer je bil zadaž za hišo hlev, je bilo municijsko skladišče; še sedaj se nahaja tamle ogromna množina patron in ročnih granat. »Deposito minizioni« — Posto base Nr. 107« se glasi napis na hiši. Zidove nad vrtom in dvoriščem je popolnoma razdejala granata-velikanka, ki je stvarila v grozno veliki jami kar celo jezero za seboj. Lahji so si napravili zadaž za hišami preko dvorišča svojo posebno pot, da jih naši s sv. Katarine niso mogli opazovati. Pot se pričinja že v razdejani hiši

šolskega ravnatelja Tomaža Juga in gre dalje za vso Doljakovo ulico. Hiša, kjer je stanovala dr. Frankova družina, je tudi zelo poškodovana; spodnji prostori so spreminjeni v trdnjavsko zidovje; na dvorišču pa se nahaja vhod v podzemeljske rove, ki je zavarovan ne samo po celem poslopju, ampak tudi po stotinah vreč, polnih zemlje, kamenja in peska. Iz hiše je seveda kakor drugod vse odnešeno. Vendar je v nji — morda edini v celem Solkanu — še par sob, ki bi se dale z ne velikim trudom osnažiti in prirediti za stanovanje.

»Klanec« je zabarikadiran po žičnih ovirah, ki prepletajo sploh polja, brajde, vrtove in vinograde povsod. Preko sosedne brajde prideš vendarle z velikimi težavami, ki ti jih delajo žica in rovi v »Klanec«, kjer se koncem njega nehoti začuden ustaviš. Kip sv. Ane stoji popolnoma nedotaknjen pred teboj. Povsod krog in krog razvaline; pod kapelico celo vhod v podzemeljske rove. Toda kip in kapelica stojita še vedno v stari lepoti na svojem mestu. Kakor prikazen iz drugega sveta se ti zdi vse to. Saj je res tudi tako! Spomin imaš pred seboj iz prejšnjih časov, iz zlatih časov pred vojsko, kjer je bil skupaj še ves Solkan in toliko blagostanja v njem. Tudi mimo so ljudje hodili v svoje prelepe vinograde ob pobočju sv. Katarine; tu so se ustavljali in sv. Ano pozdravljali in se ji priporočali. Ta spominek, ki je preživel vso vojsko, bo tudi naprej ostal in ljudem bo še dražji, še ljubši kakor jim je bil. Tu se bodo radi ustavljali in radi molili. — Tudi Ti se nehoti ustaviš na svojih samotnih potih po razvalinah pred sv. Ano, se odkriješ in moliš... moliš za Solkan in njegovo boljšo bodočnost.

Šola je grozno trpela, a zidovi in deloma tudi streha še stoje. Dohod s ceste k šoli pa je nemogoč, ker je ves prostor spredaj preprežen z žičnimi ovirami. Potem pa — čim dalje greš — tem težje ti je pri srcu. »Zabji kraj«, preko katerega vodijo pota v frontno črto pri sv. Trojici, je zopet puščava, kjer bodo ljudje zastoj iskali prenočišča.

Dolnji konec Solkana je podoben drugim delom. Zidovi mole v zrak, a zadaž je prazno. Na potu od Gorice proti vasi spominja vse na sovražne utrdbe. Kjer je bila Fogarjeva gostilna, vidiš povsod strelne line; okna, vrata so c cementom zazidana, da bi bolj držala. Tu so »case blindate« pei tiratorji, kakor se glasi napis. Veliko žičnih ovir povsod. Sempatja vhodi v rove, n. pr. »Alla mitragliatrice«; ali »Casa F. Fucili Nr. 5« ali pa Alle trincee. Zimičeva hiša je popolnoma zginita. Lenasičeva je postala trdnjavsko postojanka. »Rokčeva« je ravna kot cesta. Ni je več nikjer. Kjer je bila hiša Marije Boltar, stoji spredaj iz cementa napravljen vhod z napisom: 211 reparto someggiato di sanita. Kapelica s sliko lurske Matere božje in studencem je zginita, da ni sledu več o njej. Druge hiše so strašno poškodovane. Zidovi sempatje še stoje, ampak med njimi le groblja in praznina. Hiša Fr. Srebrniča je s cestne strani dobro ohranjena; toda granata ji je od vstoka sem predrla streho in kaščo. Oknic in vrat nikjer ni. Iz kuhinje je izginil štedilnik; na njegovem mestu pa 6 celih velikih laških granat. Delavnica zelo poškodovana. Hiša Kolčava že dolgo po požaru popolnoma uničena. Po groblji med zidovi raste že trava in mah. In tako gre slika naprej. Solkan je v okolici goriški poleg Šempetra, Vrtojbe, Štandreža in Podgore strahovito razdejan! V Solkan boš šel, da bi iskal svojo rojstno hišo, svojo delavnico, svoje polje, svojo brajdo, svoj vinograd. Toda srce se ti bo jokalo, ko boš zrl na razvaline nekdanjega življenja. Odhajal boš upadel, kakor brez upanja in poguma. Tako ti bo pri srcu; a vendar te ljubezen do rodne zemlje ne zapusti in še bolj te bo podila zopet domov, da bi tam s pomočjo Božjo zopet začel zidati in delati. Tako boš! Zopet bomo šli domov; in razvaline bodo počasi oživele, in domovi bodo vstajali še lepši kakor so bili, kajti trpljenje, ki je kakor morje padlo na nas, ne sme biti in ne bo zastoj. Iz trpljenja raste vedno novo življenje; kajti trpljenje je hrepenenje po zdravju, po novem življenju. In to bodi pri nas vse! Pridi pomlad, in pomlad nas najde vse zopet doma!

Darujte za dr. Krekov spomenik!

Brezplačno

stanovanje za duhovnika

soba in kuhinja, se odda. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 3105.

Mesarji in prekajevalci.

Išče se več mesarjev in prekajevalcev, ki so dobro izveščani v svojem poslu, za takojšnji nastop službe pri Deželnem mestu za vnovčevanje živine v Ljubljani, Turjaški trg št. 1. Sprejmejo se v službo tudi mesarskega obrta večje ženske. 3102

Album razrušene Gorice in različne razglednice podrtje Gorice. Velika zaloga umetniških kart za 15—18 in 20 K za 100 komadov. Naročila se prosijo na naslov: ANTON PRATOT, Gradec, Roseggerhaus

Za Miklavža

naročite pri Jan. N. Jegliču, šol. vodji v Ljubljani, za svojega vojaka vezan izvod koledarja »Slovenski vojak«. Pošljite po nakaznici K 1-50 in prejmete ga poštne prosto. Boljšega darila mu ne morete omisliti.

Učenka

s primerno šolsko izobrazbo se sprejme v trgovino s steklom in galanterijskim blagom. Stanovanje in hrana v hiši. Prednost imajo štrote in deklice z dežele. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 3093, ako znamka za odgovor.

Zanesljiv žagar in krepak učenc

za žagarsko obrt s prosto hrano in stanovanjem, ter plačilom po dogovoru, dobta trajno delo pri **Mihaelu Terbovcu**, Radeče pri Zidanem mostu.

Cunje, suknene odrezke stare in nove, kakor vse vrste bombažastih in volnenih cunj, žakljevine, odeje, vrvi itd. v vsaki množini in po najvišji ceni kupuje: **E. Kotzbek, Kranj.**

Sprejmeta se

3042

mesarski pomočnik

in učenec. Košenina, mesar 1. t. d. Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 6.

Kupim večje posestvo

z dobrimi travniki in gozdovi na južnem Štajerskem (najraje v Savinski dolini) in prosim ponudbe s podrobnim opisom. — Naslov pove »Uprava Slovenca« pod št. 2922.

Polhove kože

kupuje po najvišjih cenah

D. Kölner

veletrgovina s kožami in kožuhovino.

Lipsko, Brühl 47.

Pošiljajte v zavojih po 5 kg se prosijo po pošti, za kar se takoj odpošlje odpadli znesek.

Na večje posestvo ali trgovino, bodisi lesno, z mešanim blagom ali drugo, gosulno ali mlekarkstvo, eventualno združeno,

želi se priženiti,

36 let stari vdovec z dvema sinčkoma in večjim premoženjem. Želi gospodsko ali vdovo brez otrok primerne izobrazbe in starosti do 35 let. Posestvo ali trgovina se lahko nahaja v mestu ali na deželi, pač pa na slovenskih tleh. Ponudbe pod »GORICA« 3047 na upravnishvo lega lista.

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. »rujavno mazilo«. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček K 1-60, veliki K 3— porcija za rodbino K 9—. Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarna pri zlatem jellenu, Ljubljana, Marijina trg. 1520

MATTONIS

JEDINSTVEN U SVOJOJ ANALITIČNOJ KAKVOČI

NAJBOLJE ODVAJNA NAJŠIBURNIJE PORODIČNO PIČE

GLESSHÜBLER

ČISTI PRIRODNI ALKALIZNI

KISELI IZVOR

Zaloge v Ljubljani:
A. Šarabon in Julius Elbert.

J. BATJEL (prej v Gorici) Ljubljana, Stari trg št. 28
Moška in ženska dvokolesa še s staro pnevmatiko, šivalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke - Najboljše baterije. Poslednje nizke cene za preprodajalce. 1775
Mehanična delavnica na Siarem trgu 11

Slav. občinstvu in gosp. trgovcem priporočam
slamnaté čevlje (šolne)

in slamnate podplate za v cevlje
katere sem začel izdelovati, tako da ustrezno lahko vsaki zahtevi. Ker je druga obutev tako draga, bode ta za osebo, ki ima opravilo v sobah, prav dobro došla. Naj vsak poskusi!
FRANC GERAR, tovarna slamičkov v Stobi, pošta Domžale pri Ljubljani. 1622

Zamaške

nove in stare **kupi** vsako množino
tvrdka **JELAČIN & Co.** Ljubljana
Ljubljanska industrija probkovih zamaškov.

Vinski kamen,

suhe gobe, kumno, med, vosek, sveže in suho sadje, smrekove storže, sploh vse deželne in gozdne pridelke, kakor tudi vinske sode in vse vrste praznih vreč kupi vsako množino po najvišjih cenah **veletrgovina**
Anton Kolenc, Celje. 1854 (1)

2 kobili in žrebe

Iepe pasmi, so naprodaj v Ljubljani na Poljanski cesti 55. 3085

Prazne vreče

vsake vrste, **suhe gobe**, kumno, jarež in druga semena kupuje vedno in v vsaki množini in plačuje po najvišjih dnevnih cenah firma:

J. KUŠLAN, KRANJ, Gorenjsko. 2089

Kupim dobro posušene, snažne in zdrave

olupke jabolk in hrušek

po 2 K, **prešenine** (katere se morejo tudi vsled vremenu na podih t. t. d. sušiti) pa po 80 v kg. Cenjene ponudbe, z navedbo množine in vzorci, se prosijo na trdiko **FRAN KOŠ, Ljubljana, Sodna ulica 7.**

Paramente

cerkveno orodje, celotne cerkvene

oprave itd.

dobavlja najcenejše

JOSIP VEND, specialna trgovina,
Gabl ob Orlicah, Češko.

Vojna zapesna ura

natančno regul in repda Nikol ali jeklo K 12 - 16 - 20 - z radij svetiln kazaliscem K 16 - 20 - K 24 - vse brenem okrovi K 16 - 24 - K 28 - z radij svet. kazal K 20 - 26 - z srebrna zapesna, ora na elasti. K 20 - 26 - 40 - 14 kar. slata zapesna ura na elasti. K 100 - K 120 - K 140 - 3 letno pisмено (amstvo. Posilja po povzetju. Nikak riziko! Zamena dovoljena ali denar nazaj!

Prva tovarna ur Jan Konrad

o in kr. dvorni založnik Brux št. 1553, Češko.

Na željo se vsakomur zastavi; pošlje moji glavni centk.

Nad 1.000.000 mojih 3590

ročnih šivalnih šil

v rabi! Praktično orodje za vsakogar za šivanje usjenih predmetov, oprem, jermenov, čevljev, mehov, jader, vreč, plah. - Vaso za vojake. - Razprodajalec popust. Cena kompl. šila pri predplačilu K 4 50 in pri povzetju K 4 80, na boljšice le proti predplačilu.

P. E. Lachmann, Dunaj IX., Mosergasse 3, odd. 116.

Štambilije

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Dvorni trg št. 1.

Mlini „Jetta“

za drobljenje kakor tudi fino in debelo mletev vseh vrst pridelkov dobavlja

tovarna strojev „Jetta“
družba z omej. jam.

Oddajna pisarna

Dunaj, XX., Klosterneburgerstr. 28.

Zahtevajte prospekte »S. 53«.

Priložite znamko za odgovor.

Trde plohe

kakor tudi lipo, jelšo itd., od 4 cm debelosti naprej (dolžina vsaka zadostuje) kupi v vsaki množini Fr. Skafar, mizar, Rimska cesta št. 10, Ljubljana. Ravno tam se sprejme več

mizarjev.

Stavbni polir

potem

zidarji, tesarji in delavci

se sprejmejo proti dobri plači v trajno delo. Hirana je preskrbljena. Stanovanja prosto. - Pisemne ponudbe je nasloviti na stavenika

V. SCAGNETTI, Ljubljana, Seidenburgova ulica 6.
Istotam se lahko tudi osebno priglasi. 2993

Dunajska tovarna klobas

ponudi tedensko večjo množino:

braunšvajgers
tirol. kmeč. klobas
bur. klobas
dun. salami.

3099

Vprašanja na: A. Tursa, Dunaj, XIV., Meiselstr. 25.

Najstarejša slovenska tiskarna te s'roke.

Obstoji že nad 40 let

Ana Hofbauer

imejateljica založne cerkvene oblike in orodja
Ljubljana, Wolfova ulica 4

si usoja javiti preč. duhovščini ter sl. občinstvu, da izdeluje natančno po naročilu in predpisih vsakovrstne bandere, baldahine, plašče, kazule, plavjale, damatike, velume, albe, korellje prte itd. itd., sploh vse kar se rabi v cerkvi pri službi božji. Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno ter po najnižjih cenah, ter se prevzema, o tudi naročila na vezenje, prenavljanje stare obleke ter sploh vsa popravila.

Zagotovljeno hitro in najučinkovitejšo postrežbo, prosim, da se pri naročilih izvoli ozirati na prvo domačo tiskarno.

Nadomestilno

toaletno milo

parfumirano

v elegantnih kartonih,

fino opremljeno

ducent K 14 40.

Trgovci večji popust!

Dobiva se pri trdki

Milan Hočevar

Ljubljana,

Sv. Petra cesta 28

Rada bi dala svojega petnajstletnega sina, ki ima veselje do trgovine

izučiti k poštenemu trgovcu.

Izvršil je s prav dobrim uspehom 5 razredov ljudske šole. Kdor ga sprejme z vso preskrbo, naj sporoči **Franciški Cegnar, Škofja oka št. 27,**

PES

francoski bully, ki slisi na ime „Bomy“, se je 22. t. m. izgubil. Pasja znamka št. 262. Kdor ga bo našel, pripelje naj ga v Štritarjevo ulico št. 7 II. nadstropje, proti primerni nagradi.

I. Wanek

krznar 2961

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 19

kupuje vseh vrst

kože divjačine,

lisic, kun itd. po najvišjih dnevnih cenah.

Kostanjev, hrastov in bukov les

kupi vsako množino franko vagon

Strojilna tovarna SAMSA & Co v Ljubljani.

Vpoštevajo se le pisemne ponudbe z navedbo cen.

13.

Posestvo

3028

Veliki Hum (Willkommhof) pri Mariboru, postaja Pesnica, se prodaja na prostovoljni dražbi.

Posestvo obsega 46 ha njiv, travnikov, vinogradov in gozdov ter je popolnoma arondirano. Graščak je dobro novozidan, poleg so hlevi za govejo živino, konje in svinjere ter druga gospodarska poslopja. Od Maribora je posestvo oddaljeno pol ure z vozom, od postaje Pesnica 5 minut peš.

Dražba se vrši dne 4. decembra 1917 pri c. kr. okrajnem sodišču v Mariboru ob 10. uri dopoldne. Izključna cena je K 110.000 - ter more po dogovoru precejšen del kupnine ostati na posestvu vknjižen.

Ustanovljeno 1842. — Telefon št. 154.

BRATA EBERL

Prodaja oljnatih barv, lakov, firneža, čopičev, barv za umetne in sobne slikarje, barv za zidovje, sploh vseh v najino stroko spadajočih predmetov v priznani najboljši kakovosti, pri točni in vestni postrežbi. 1914

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6.

Kranjska deželna podružnica n. avstr. življenjske in rentne zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12. I. I.

nudi slavnemu občinstvu najugodnejšo priliko za

podpisovanje

7. vojnega posojila

združeno z življenjskim zavarovanjem.

Vsaka zdrava oseba v starosti od 15.—55. leta lahko podpiše VII. vojno posojilo do 4000 K brez zdravniške preiskave z najmanjšimi stroški, ki znašajo za 1000 K vojnega posojila četrtletno po 12 K in pri sprejemu enkrat za vselej 20 K.

Po 15. letih se izda zavarovancu samemu vojno posojilo, oziroma, ako preje umrje, takoj po smrti njegovim svojcem brez daljnega plačevanja.

Zavarovanje velja od dne plačila 1. roka tudi za slučaj smrti v vojni.

Prospekti zastoj in poštnine prosto.

ILIRSKA BANKA V LJUBLJANI

SELENBURGOVA ULICA ST. 1

IZVRŠUJE VSE BANČNE TRANSAKCIJE NAJKULANTNEJE

FINANCIRA VOJAŠKE DOBAVE IN APROVIZACIJSKE KUPČIJE.

DAJE PREDUJME NA BLAGO. :: ESKOMPTIRA MENICE, FAKTURE IN TERJATVE.

POSPEŠUJE TRGOVINO, INDUSTRIJO TER UVOZ IN IZVOZ

VLOGE NA KNJIŽICE OBREŠTUJE PO 4% :: VLOGE NA TEKOČI RAČUN PO DOGOVORU.

Najboljši in najpopolnejši so le

povsod
hvaljeni in
priljubljeni

Pfaff šivalni stroji

povsod
hvaljeni in
priljubljeniSamo
pri

IGN. VON

Samo
pri

specialna trgovina s šivaln. stroji, kolesi ter zraven spajajočimi deli Ljubljana, Sodna ul. 7, poleg justične palače.

Tehnična pisarna

2780

za izvršitev vsakovrstnih načrtov in proračunov. Oblasčeno konc. zasebna posredovalnica za nakup in prodajo zemljišč, gozdov in posestev.

VALENTIN ACCETTO

zapriseženi sodni izvedenec

v Ljubljani, Trnovski pristan št. 14.

Izvršujem na željo tudi privatne cenitve v mestu in na deželi. Prodajalci in kupci naj se obrnejo na gori označeno posredovalnico. Prevzemam tudi stavbinska dela in nadzorovanje. Tajnost zagotovljena.

Prijave za

VII. avstrijsko vojno posojilo

I. 5 1/2% amortizacijsko državno posojilo po K 92'50

odštevši K 0'50 bonifikacije in K 0'46 enomesečnih obrestí, torej netto po K 91'54

II. 5 1/2%, 1. avg. 1926 povračljive zakladnice po K 94'50

odštevši K 0'50 bonifikacije, torej netto po K 94'—

sprejema

Zadružna zveza v Ljubljani.

9. c. kr. avstr. razredna loterija.

Pri naši poslovnici kupljene srečke so zadale:

K 300.000 in 100.000 glavni dobitak:

5. 33805, izrečen dne 11. oktobra 1917, 10. loterija
51. 10202 izrečen dne 16. oktobra 1917 VIII. loterija

K 60.000	st. 60.000
" 30.000	" 68.435
" 10.000	st. 7.783. 130.169
" 5.000	" 68.225

mnogo dobitkov po K 2000,
1000, 500, 400 in velike
število dobitkov po K 200.

Izplačali smo na dobitkih za K 1.399.600.

Prihodnje žrebanje bo
12. in 13. decembra 1917.Izrečeno se bo 3200 dobitkov
v skupnem znesku K 421.000.—

Srečke prodaja

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani,

kot poslovnica c. kr. avstr. razredne loterije
in njene podružnicev Celju, Celovcu, Trstu, Splitu
in Gorici sedaj v Ljubljani.

Ljudska posojilnica reg. zadruga z nem. zavezo v Ljubljani sprejema prijave na sedmo 5 1/2% avstrijsko vojno posojilo

po objavljenih pogojih, tako da stane nominalnih K 100.—:

I. davka prosto 5 1/2% amortizacijsko državno posojilo K 91'54. □□□□ II. davka prosto 5 1/2%, dne 1. avgusta 1926 vračljive državne zakladnice K 94'—.

Vrednostni papirji avstrijskega vojnega posojila se sprejmejo v brezplačno shrambo in upravo.

Podpisujte 7. avstrijsko vojno posojilo!

I. 5 1/2% amortizacijsko državno posojilo po K 92'—,

odštevši enomesečno obrestno bonifikacijo torej po K 91'54;

II. 5 1/2%, dne 1. avgusta 1926 povračljive državne zakladnice po K 94'—

Prijave sprejema po originalnih pogojih oficijelno subskripcijsko mesto

Kranjska deželna banka v Ljubljani.

Ročni voziček

(ciza) se prod. Naslov v upravi »Slovenca« pod števil. 3094.

Konjak

Iz vin lastnega pridelka destilirani, pri slabostih vsled starosti in težkočah v želodcu že več stoletij sloveč kot krepičilo za ohranitev življenja. Razpošilja 12 let starega 4 poliliterske steklene franko po pošti za 60 kron, mladega triletnega, čudovito učinkujočega kot bol lajšajoče vrbalno sredstvo pri trganju v udih. Francovo žganje, 4 poliliterske steklenice za 48 kron. Vino od 56 litrov naprej. Beli rizling in rdeči burgundec po K 460 liter.

Benedikt Hertl,
graščak, grad Goliče, Konjice, Stajer.

DINAMO-žepna svetilka !!

Električna luč s pritiskom roke, nikaka baterija, ne more odpovedati, dolgo let uporabljiva. S poteg-ljem male rince se ja-me premikati dinamo, ki da električni tok za sve-tilko in naredi lepo belo luč. Cenejša kot vsaka druga žepna svetilka, ker odpade nadomeščanje baterij. Poljubno dolgo sveti brez prestanka.

Cena komadu K 30.—.
Pošilja z Dunaja proti vpslatvi zneska poleg K 150 za zavoj in poštino franko po celi Avstro-Ogrski in na bejno polje glavna založba.

Max Böhm, Dunaj, IV. Margarethenstr. 27/32
Ceniki proti vpslatvi K 1.—. 2456

ŠKATLJE

za razpošiljanje jajc in sadja!
Škatlje za poštne in vojnopoštne
pošiljalne vseh velikostih priporočila kartonaž. tovarna
I. Bonač sin, Ljubljana.

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je
Vzajemna zavarovalnica
proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana ::: Dunajska cesta št. 17.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe; 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako; 3. vse poljske pridelke, žita in krmo; 4. zvonove proti prelomu; 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti nezgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1912. 673.356 kron 17 vin., so poskočile koncem leta 1913. na 735.147 kron 17 vin. Teda čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolje bo rasel zaklad.

Ponudbe in pojasnila da ravnateljstvo, glavno poverje-ništvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah na-stavljeni poverjeriki.

Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

1439

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

VZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poroštvu, zastavi življenjskih polic, posestev, vrednostnih papirjev ali zaznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7½, 15 ali 22½ letih v od-sekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrekih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg št. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4½%.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.048.40 kron. Določnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.089.850 kron.

Podpisani denarni zavodi sprejemajo prijave na

VIL AVSTRIJSKO VOJNO POSOJILO

po originalnih pogojih in sicer:

I. 5½% davka prosto amortizacijsko državno posojilo po K 92.50
odštevši 1½% bonifikacije K — 50
povrnjene obresti za 1 mesec K — 46 netto K 91.54
K — 96

II. 5½% davka proste 1926 povračljive državne zakladnice po K 94.50
odštevši 1½% bonifikacije netto K 94.—

in dajejo radevolje vsa tozadevna pojasnila.

Podružnica c. kr. priv.
avstr. kreditnega
zavoda za trgovino in
obrt v Ljubljani.

Ljubljanska
kreditna banka.

C. kr. priv. splošna
prometna banka
podružnica v Ljubljani.

Ceška industrijalna banka
podružnica v Ljubljani.

Jadranska banka
podružnica v Ljubljani.

Ilirska banka.